

Mvù vuú mé Yeésò Kristò lé naâ Jâṅ njolò ṅené feh

Bèh duoṁ

¹ Te mvù hên né gi dógòtì njií mé Yeésò *Kristò lé naâ cie ṅené som keéh. Càn lé ye bú a, bò njií mé nde giú né waâ doṅ, ndé bò seé bò seèn njolò ṅené feh kwaá ma. Yeé baá ménâ, Yeésò Kristò tema njií cìlì seèn déi ké yoòr Jâṅ nùà seé seèn ndo.

² Jâṅ yeé ṅene gi aá, à se kwaá gi bò nùàr njií sâ doṅ tieè, ye bó a: Hên né ṅòr Càn, ṅèh gècèn mé Yeésò Kristò tueé naâ mé sòn seèn.

³ Bò ṅòr mé né sònò Càn yuo hên, nuaá mé né bú ké ter toò bò nùàr jaṅé njií doṅ, Càn nde né bú kulú. Bò mé né ṅgweé, mé né faá tueé nê no boó, à kulu nde né bó ménâ ndo. Mè tueé bí, baá didì.

Bò Yeésò bò bòn téhbeh

⁴ Né mè Jâṅ, mè nyagá njií né mé bò Yeésò bò bòn téhbeh te tàbè Asìà doṅ. Càn a, kúlú bí, à haá bí dolê. À né léi jògò, à né kènê, ké jomo yóṅṅṅ né cu bú ndo. Bò cúcuí téhbeh mé njebá yeé toò kogo seèn a, kúlú bí, bó haá bí dolê.

⁵ Yeésò *Kristò a, kúlú bí, à haá bí dolê ndo. Sòn-Càn jéjég né bú, à lé te cio komo yuo logó naâ koó. Nùà ṅèh né bú, felè bò mgbè doṅ né bú ndo.

À né béh gwaán. Mé húóm seèn, à lé naâ béh lè veên yili sòm,

⁶ béh ña bò huaán ké mbàm, te béh den bò *ngàṅ sèmè, béh bɔ́ó seé Tele seèn Càn. Kùsèm be terrèb seèn a, *sùmù yùò kélá dèn cie dé nyèmà mé nyèmà. È môn.

⁷ Bí kè ñí ké ter te bègè kíê, ka suaga né bú. Bò nùàr nde né bú dɔ́ṅ ṅené laré; bɔ́ó mé lé naâ bú kwar mé gwaga sieé lɔ́gɔ́ dɔ́ṅ nde gi né bú loù sâ mé njolo ṅené cuú. Dàm bò nùàr ká doó dɔ́ṅ nde né loù sâ mé yúé jomo seèn saá kuú. Dé sâ nde né môn bɔ́ó. È môn.

⁸ Feh né mè; tí né mè ndɔ.» Né Càn ndeèr tueé né kɔ́ó. Sâ bí kɔ́ó ye, à né léí jògò, à né kènê, ké jomo yóṅgɔṅ né cu bú ndɔ. Terreb dɔ́ṅ né gi beè seèn.

Vuù felè Yeésò *Kristò lé naâ Jâṅ njolò ṅené

⁹ Né mè Jâṅ, bei biì. Béh bí dɔ́ṅ né gi yoòr Yeésò. Né mene gèr, né béh bí dɔ́ṅ. Ké mbàm né béh bí dɔ́ṅ. Béh bí dɔ́ṅ yolo bilí né kɔ́ó ndɔ. Bó lé mè dé mò sieé naâ, sâ mè né ṅgòr Càn tueé, bó weh ñjí mè ké Pàtòmósè; ten tàbè sâ tené le né ké lètenè ndèndèṅ nòmò mân. Bó ye, mè lé ye bò nùàr a: Yeésò né lom nùà gècèn kɔ́ó fí.

¹⁰ Yeé baá mé cieé dé Fehtoò beèh, Cúcuí Naga wàà kema mè ndɔ. Mè yeé ṅgweé, ké jomo mò hueh dèi baá teèn ṅgulí mbamé den faá tàṅ* nɔ;

1:6 1:6 Ex. 19:6; Vuù 5:10   **1:7 1:7** Dan. 7:13; Mat. 24:30; Mk. 13:26; Lùk 21:27; 1 Tes. 4:17; Zach. 12:10; Jâṅ 19:34, 37   **1:8 1:8** Vuù 22:13; Ex. 3:14   * **1:10 1:10** Tògò dé koò mé hueh faá tàṅ nɔ.

11 ye: Bò njií mé wò né ñene hên dɔ́ɔ́, wèh mvù, nyàgà kwá gí teèn, wò tema njií mé bò Yeésò bò bòn téhbeh dɔ́ɔ́ ma; bòn dé ké Efése, bòn dé ké Smírnè, bòn dé ké Pérgàm, bòn dé ké Tiatír, bòn dé ké Sârdè, bòn dé ké Filadelfî mé bòn dé ké Laodísè.»

12 Mè yeé baá mân ñgweé, mè bele seér, te mè ke njií nuaá mé né tueé den sâ. Mè ñene njií tàndáŋ lâm téhbeh; bó me né mé goó.

13 Njeré déi né ké lètenè bòn faá nùàr nɔ. À né mé cògò suù dàbsé mân yoòr, à cam tena né ká te kàŋe mé kàndá goô mân ndɔ.

14 Yúlí feèh wula njeré lom né bú felè pób faá nyogór nɔ; njolo né lom bú lè bɔ gui faá bɔgò weè ndɔ.

15 Bò gule né lom yôn, faá tugó sieé né yí tuar nɔ. Hueh ñgugó lom né bú beé faá vùvù nòmò koô ndɔ.

16 Be gaâ seèn weh sie né mbentò téhbeh. À nema kwaá né tàndòn bòn sònò, kèb fà dɔ́ɔ́ nulásé túéŋ. Kuún seèn beéh tɔgóm lom né dé tɔgóm faá lou suútenè nɔ.

17 Mè yeé ñene aá bú ménâ, mè jɔgɔ die nde doó gulè seèn faá komó nɔ. À kema njií mè be gaâ yoòr, ye mè a: Té vèh! Feh né mè; tií né mè ndɔ.

18 Yòn né beè mò. Mè lé naâ kuú, mè baá cu làn dé kèi cên, mè baá mé terreb felè cio mé ndugo bò càŋ mene.»

19 Jomo sâ ye mè a: Nyàgà-re nyagà mà! Nyàgà gí ká bò njí mé wò né ñené hên: bòó mé né kënë bòó, mé bòó mé nde cu né toò hên bòó dɔ́ɔ́, nyènyagà.»

20 À den cuù ye mè a: Kwá mè se wò kwòm mbentò téhbeèh mé wò né ká te be gaâ mò ñené hên; mè se cu wò dé bò tàndáŋ lâm goô téhbeh doô ndɔ́. Bò mbentò téhbeh hên né bò cìlì Càn felè bò Yeésò bò bòn téhbeh; bò tàndáŋ lâm téhbeh hên né bò Yeésò bò bòn téhbeh ndɔ́.»

2

Tebé dé bò Yeésò bò ké Efêse

1 Nyàgà njí mé cìlì Càn dé bòn bò Yeésò bò ké Efêse, júée bú a: Nuaá mé be gaâ seèn weh sie né mbentò téhbeh tueé né kɔ́; à né ké lètenè bò tàndáŋ lâm goô téhbeèh yɔ́ŋ den, ye:

2 Mè né seé yeè kɔ́ ma. Mè né kɔ́ ye, wò né gèr mé seé ñené, wò né yoló ndɔ́. Mè né kɔ́ ye, bò jéré-temé bò ceér beè yeè kwà bèh. Bòó mé né bò nùàr bele go, wa bó né mbòn tebê dɔ́ɔ́, wò né bó kweé nyegé, wò sie bó nyeén.

3 Wò né gèr felè mò yoló, temé yeè lè kú ŋwéh.

4 Né gi môn dág. Njèh cén, wò mè faá ké bèh duóm nɔ́ gwàn nyégé cú.

5 Mè tueé wò, ñéné kó cú bèh hèllè ñenè, wò kweéh seér temé, wò bòó cu faá léi toò nɔ́. Mɔ́ sam, mè ndeé né yoòr yeè ñaár waâ, mè ko som tàndáŋ lâm yeè bèh denè seèn.

⁶ Mé njéh mene, wò boó cu née yeè бага ndo. Lòu sam, wò né seé bò Nikolâ * bò berón; mè berón taré né toò ménâ ndo.

⁷ Ngòr mé Cúcuí Nágâ né bòn bòn Yeésò bòn tueé den hên, nuaá mé né tie ngweé, bú a, ngwé nyégé bú bagasé. Nuaá mé nde né veên taré yogó doón, mè nde né bú ké mbar Càn yíi keéh, à kaga yieé tàb tou yòn.»

Tebé dé bòn Yeésò bòn ké Smírnè

⁸ Nyàgà njí mé cìlì Càn dé bòn bòn Yeésò bòn ké Smírnè, júée bú a: Nuaá mé feh né bú, tíi né bú, tueé né koó; à lé naâ kuú, à baá cu làn. Ye:

⁹ Mè né koó ye, wò né dà m gèr ñené; mè né saám yeè koó ndo. Mè tueé wò, mé njéh mene, wò né seér nua sèsàm. Ngòr jéré-temê mé bòn nua né felè yeè tueé doón, mè né gi ngweé. Bò sâ bòn ye bó né *Jûf sé wa, sâ bó Jûf déi sam ndo, né lom bòn bòn *Sátàn bòn.

¹⁰ Mè tueé wò, té gèr mé wò nde cu né ñené doò vèh nyi. Bó nde né bòn nua bìi déi gwà cibì domó yíi, Sátàn nde né bí ceéh, bí nde né mé gèr kwaré; nde né dé cie yulà. Mé njéh mene, ngón lòm cio tég, wò den kóbè sâ, mè nde né wò tà m ngôg sulí; tà m sâ né yòn.

¹¹ Ngòr mé Cúcuí Nágâ né bòn bòn Yeésò bòn tueé den hên, nuaá mé né tie ngweé, bú a, ngwé nyégé bú bagasé. Nuaá mé nde né veên taré yogó doón, dé seèn núr cioò dé jomò ngwé ndé cú.»

---

* **2:6 2:6** Bò Nikolâ bò lé bò nua ñèh feéh naâ faá Balam no. Ndé te lè m 14, wò ngweé seé seèn teèn. **2:7 2:7** Gen. 2:9; Vuù 22:2; Ese. 28:13; 31:8 **2:8 2:8** Es. 44:6; 48:12; Vuù 1:17; 22:13 **2:11 2:11** Vuù 20:14; 21:8

Tebé dé bò Yeésò bò ké Pérgàm

¹² Nyàgà nji mé cìlì Càn dé bòn bò Yeésò bò ké Pérgàm, júée bú a: Nuaá mé né tueé hên né mé tàndòn bòu sònò, kèb fà ðóñ nulásé túèñ, ye:

¹³ Mè né bèh denè yeè kóó; wò né ké bèh mé kógo *Sátàn né teèn. Mé njéh mene, wò temé kwaá njií lom né yoòr mò. Ké te lege Sátàn sâ, bó lé naá menè Antipas sòn mò jéjêg teèn wulá, wò lé temé yoòr mò sòm ná ñgwêh.

¹⁴ Né gi môn dág. Njèh cén, bò nuaré déi né ké beè yeè sâ teèn, bó né ñgòr Balam ñgweé. Sâ Balam lo naâ Balák ceér veèn feh, te à kulu su bò huaán *Iserála te veéne, bó né *sèmè cècàn yieé, bó né yàgà ndeé ndo.

¹⁵ Wò né cu mé bò nuaré déi teèn, bó né ñgòr bò Nikolâ† bò ñgweé ndo.

¹⁶ Mò né mân, sâ kwéh sér cú dene yeè. Mò sam, mè ndeé né ké yoòr yeè ñaár waâ, mè kóre wula gi bò sâ bò mé bòu sònò mò hên. Ngágá ndé cú.

¹⁷ Ngòr mé Cúcuí Ñagâ né bòn bò Yeésò bò tueé den hên, nuaá mé né tie ñgweé, bú a, ñgwé nyégé bú bagasé. Nuaá mé nde né veèn taré yógo ðóñ, nde né yáb mé bó yilá né *mánà” doô yieé; nuaré déi bèh sâ kó ñgwéh. Mè haá kwaá nde né bú taá ndòn beè, mé yilí feê déi né teèn nyagá den. Nuaré déi yilí bú sâ ñéné kó ndé ñgwéh; gi lom né bòó mé né mé njéh beè.»

Tebé dé bò Yeésò bò ké Tiatîr

2:14 2:14 Nomb. 22:5, 7; 31:16; Deut. 23:4; Nomb. 25:1-3 † **2:15 2:15** Bó bò nuár feéh naâ faá Balam no. **2:17 2:17** Ex. 16:14-15; 16:33-34; Jân 6:48-50; Es. 62:2; 65:15

18 Nyàgà nji mé cìli Càn dé bòn bò Yeésò bò ké Tiatîr, júée bú a: Ngòr hên, Nùnà Càn tueé né kɔ́. Nùà sâ, njolo bɔ gui lom né bú lè faá bɔgò weè nɔ, gule bɔ lom né yòŋ, faá tugó sieé den né yí tuar ndɔ. À ye:

19 Mè né gi seé yeé kɔ́; wò né mé gwaân lè; wò né nùà gècên, wò né seé sie, wò né yoló ndɔ. Mè né kɔ́ ye, wò bɔ́ kela né seé kènê mé léí toò.

20 Wò bɔ́ gi né ménâ dág. Njèh cén, wò Jasebêl yín bèh dé kei? Ma sâ né yeé bò seé bò mò bele, wa nyí né *sòn-Càn sé wa. À né bó ceér veên feh, ye bó a, ndé yàgà mbaá, bó yíé *sèmè cècàn ndɔ.

21 Mè né mene bú cieé kulá haá, te à kweéh seér teèn, à kɔ lom né yàgà seèn ndeé.

22 Mɔ né mân, mè nde né bó bò yàgà seèn dɔɔŋ gèr feh, à nde né dé seèn lè ndagáa keré le. Mɔ sam, kɔ bó kweéh seér temé, bó sɔm be teèn, sâ ye.

23 Mè nde cu né bò ŋuna seèn wulá ceré ndɔ, te bò Yeésò bò ŋene kɔ teèn ye, mè né mùnò nùàr mé temé nùàr ŋené jí ma. Nùà kàn kwa nde né sàgà beè mò mé gèh seé seèn.

24 Bí bò Yeésò bò déi ké Tiatîr sâ, dé bìi be te ngòr sâ cór yí ngwéh. Bò njií mé bó yilá né gùgò *Sátàn hèllè, bí temé teèn kwá ní bèh ndɔ. Mè bí dé bìi mbaá tágá kú ndé ngwéh;

25 kɔ né cegé dé hên: bí siè dèn ká ngòr Càn tég faá bèh sâ nɔ; te mè ndeè cuù, mè kwa bí teèn.

²⁶ Nuaá mé nde né veên taré yɔgɔ, mé jolo komo nde né njií mé mè gwaán nê dɔɔŋ, nde né terreb beè mò kwa. Mè haá nde né bú terreb felè nùàr dɔɔŋ,

²⁷ à feh nde né bó ceér mé cùgò lòn, à nde né bó faá màr nɔ tieé. À nde né terreb beè mò kwa faá mè lé kwaá naâ terreb beè Tele mò nɔ.

²⁸ À gɔ nde né mé có beè.

²⁹ Ngòr mé Cúcuí Nɔgâ né bòn bòn Yeésò bòn tueé den hên, nuaá mé né tie ngweé, bú a, ngwé nyégé bú bagasé.»

3

Tebé dé bòn Yeésò bòn ké Sârdè

¹ Nyàgà njií mé cili Càn dé bòn bòn Yeésò bòn ké Sârdè, júée bú a: Ngòr hên yuo né sònò nuaá mé weh sie né cúcuí téhbeh mé mbentò téhbeh beè; ye: Mè né gi seé yeè kɔɔ. Yilí yeé né toò bòn nùàr ngulí, ye wò né làn; kàmber wò né seér komó.

² Mɔ né mân, nyimè den cú làn, wò taré be mé dé jomò ndɔ. Mɔ sam, nde gi né dɔɔŋ kuú yuo. Mè ñene, seé yeé ké beè Càn né gi gogobó mbaá.

³ Ngweéh wò lé naá giì ngòr Càn ngweé, wò gwaán ndɔ wa? Mùnò cú munò; wò kweéh seér temé, wò bɔɔ cí. Mɔ sam, mè kar waà nde né yoòr yeè lòù, nde né faá nùà yìb nɔ, wò cu sâ kó ndé ngwéh.

⁴ Mé njéh mene, bòn nuaré déi né lètenè bìi ké Sârdè sâ teèn, jéré cògò bòn kè mà bèh. Bòn sâ bòn nde né mé cògò ñɔgâ yoòr wulá njerré den; béh bó nde né bècénè gɔ, bó wulu né wulù.

⁵ Nuaá mé nde né veên taré yɔgɔ dɔɔŋ nde né mé cògò wulê ménâ beè mò su kuú. Mè yilí seèn te mvù yòŋe fɔ sòm ndé ŋgwéh. Mè nde né bú toò Tele mò mé bò cìlì seèn mene gwaán weh.

⁶ Ngòr mé Cúcuí Nɔgâ né bòn bò Yeésò bò tueé den hên, nuaá mé né tie ŋgweé, bú a, ŋgwé nyégé bú bagasé.»

Tebé dé bò Yeésò bò ké Filadelfi

⁷ Nyàgà njí mé cìlì Càn dé bòn bò Yeésò bò ké Filadelfi, júée bú a: Nùà joloò tueé né ngòr hên kɔ́, nùà gècèn né bú, à né mé kî Mgbè *Davíd beè, à gulu yeé kɔ́; mɔ à gulu baá, nùàr cóló cú; à colo yeé kɔ́; mɔ à colo baá, nùà gùlù bèh ndo. À ye:

⁸ Mè né gi seé yeè kɔ́; mè né kɔ́ ye, terreb yeè né lom ŋgób. Mé njéh mene, wò né sòn mò ŋgweé, wò né bò nùàr yilí mò saán keéh. Kènè, hìn baá toò yeè lɔŋ, mè gulu kwaá né wò, nuaré déi a, jògò kema ke ye.

⁹ Bòn bò *Sátàn bò, mè nde né bó seé weh; né lom bò nyeén bò: bó ye bò nùàr a, *Júf né bó, sâ bó Júf sam. Kwá nɔɔŋ, mè nde né bó seé weh, te bó nde ka biì cemmé. Bó nde né teèn kɔ́, ye mè né wò gwaán ma.

¹⁰ Lòù sam, wò né ngòr mò sie, wò né yoló ndo. Lòù mé gèr nde né *wón dɔɔŋ jilí laré, mè nde né wò dé yeè cií nyegé.

3:5 3:5 Ex. 32:32-33; Ps. 69:28; Vuú 20:12; Mat. 10:32; Lùk 12:8

3:7 3:7 Es. 22:22; Job 12:14   **3:9 3:9** Es. 49:23; 60:14; 43:4

11 Wò ñgweé gi aá kèn, kèbbé nyégé bagasé, wò né teèn tég njobá taré. Mò sam, nuaré dèi nde né tàmm ñgóg yeè luaga weh. Mè baá ndeê.

12 Nuaá mé nde né veèn taré yógó dójó, mè nde né bú ké gwò Tele mò faá sòm nò sieé kwaá. Sâ baá bèh dene seèn dé kèi cèn. Mè nde né bú yilí Càn Tele mò yoòr nyagá kwaá, mé yilí lóó seèn, Jerusalem dé feê mene. Lóó sâ suagà nde né ter beè Càn. Mè nde né yilí mò dé feê yoòr seèn nyagá kwaá ndo.

13 Ngòr mé Cúcuí Njagâ né bòn bò Yeésò bò tueé den hên, nuaá mé né tie ñgweé, bú a, ñgwé nyégé bú bagasé.»

Tebé dé bò Yeésò bò ké Laodísè

14 Nyàgà nji mé cili Càn dé bòn bò Yeésò bò ké Laodísè, júee bú a: Nuaá mé né È môn” tueé né kóó. Sòn-Càn jéjêg né bú, nùà gècèn né bú ndo. Bò nji mé Càn lo naá gi si dójó, ndègè né bú. Ye, júee wò a:

15 Mè né gi seé yeè kóó. Wò dólé ñgwéh, wò sálé ñgwéh ndo. Wò kàn sam, kán sam. Mò wò sé la naá cén ke sòm, beè mò huòm kela né cí.

16 Mò sam, kóó ye, nyí né ñabésé, nyí salésé sam, nyí dolésé sam, mè nde né nyí tieé sòm ma.

17 Wò ye, nyí né nùà sèsàm, wa njeré dèi nyí sám ñgwéh, nyí mé tuaá njeré dèi sam ndo. Wò kó ñgwéh ye nùà kújere faá nyí nò sam wa, ye nyí né lunturu, nyí né tácugó, saám né nyí sòn doó sege, wò ménâ kó ñgwéh wa?

18 Mè né wò bɔŋ, ndê goó dé jéjêg ká beè mò ñge weh, te wò yam mé ñjéh. Ndê bò cògò dé wuwulé ká beè mò ñge weh, te wò cií mɛfà hɛllè mé ñjéh, wò huar sɔm fegùli yoòr beè bò nùàr. Wò ndê lèh njolò ká beè mò ñge weh, te wò deén beh njolò, wò ñene nyegé ñjéh bagasé.

19 Mɔ mè né nùàr gwaán, mè bú pamé seér yee lòu, mè feh bú gèr te à kekɔ̀. Á sâ, mɔ né mân, fágá lòm feh mé temé kweéh seêr tég, wò bele ceér mò.

20 Mè né tütúlù hin gɔ́ den; nuaá mé né hueh mò ñgweé, à gulu keéh mè dɔ́ŋ, mè nde né gwò seèn yilá, béh bú yieé bilí mé ñgàb cên.

21 Mè tueé bí, nuaá mé nde né veên taré yɔ́gɔ́ dɔ́ŋ, mè nde né bú bèh denè te kɔ́gɔ́ mò haá. Né faá mè nɔ: mè lé veên taré yɔ́gɔ́ naâ, te mè nde ye bèh denè te kɔ́gɔ́ Tele mò kwa.

22 Nğòr mé Cúcuí Nğâ né mé bòn bòn Yeésò bòn tueé den hên, nuaá mé né tie ñgweé, bú a, ñgwé nyégé bú bagasé.»

4

Càŋ keí ké te vulúu

1 Jomo sâ vuú déi ñené cu njolò mò, mè ñene ñjii hin né ké te vulúu lɔŋ gulu den. Mè ñgweé ñjii cu hueh nùà lòu mé lé tueé mbamé deén naâ faá tàŋ doô, baá cu ménâ tueé, ye mè a: Nâ ká ter, mè feh kwaá wò bò ñjii mé nde giì né waâ dɔ́ŋ njolò.»

² Sòn mé bó jueè, sâ Cúcuí Naga waà kema mè ndo, mè nene njí kogo mgbè déi ké te vulúu, nuaré déi né teèn den den.

³ À huom ndellé lom né yàgà faá taá ndòn beéh den né te lou no. Kwarè kogo sâ doón fií kan yon né nyenyemà, à né faá taá ndòn no beéh nueré den ndo.

⁴ Kwarè kogo mgbè sâ doón kan yon cu né bò kogo déi, bó né ndetoón cùòb nèà, mé bò kokoò bò teèn ndetoón cùòb nèà ndo. Bó su bele né cògò wuwulè mân. Bó né bele mé tam kàgà fefelè, bó me né tam sâ mé goó.

⁵ Mbàn né ké te kogo sâ be yuoò, nu né ké teèn gwaán tulú, bò hueh né ké teèn ngulí ndo. Ké toò kogo sâ bó mogo kwaá né kor teèn téhbeh. Sâ lé naâ bò cúcuí Càn téhbeh doó.

⁶ Ké toò kogo sâ, njeré déi lé naâ doó faá tàmbàn tuùb no laga den. Né faá daregà mé taá ndòn no wulá togóm den.

Bò njeré déi nèà né ké kwarè kogo sâ njobá kaán den; bó né mé njolo kèb toò mene, kèb jomò mene. Doón bó né gi lèlàn.

⁷ Dé toò jògò felá né gélog, dé jomò felá huaán nàgà, dé tagâr né mé feh ter faá feh nùàr no. Dé nèà, felá né jìè mé né ter loó go.

⁸ Bó nèà doón né gi mé bà yoyoòr, dé kàn né mé njéh ténjén, dé kân né mé njéh ténjén. Bó né mé njolo yo doón ndo; kèb lè mé kèb cieè mene

---

4:2 4:2-3 Ese. 1:26-28; 10:1   **4:5 4:5** Ex. 19:16; Vuù 8:5; 11:19; 16:18; Ese. 1:13; Vuù 1:4; Zach. 4:2   **4:6 4:6-7** Ese. 1:22, 5-10; 10:14   **4:8 4:8** Es. 1:18; 10:12; Es. 6:2-3

né gi njolo. Cíbiteèn mé suútenè mene, bó sòn dù bèh, bó né lom bené de soó, ye:

Càṅ Dueè Nùà terrèb jolo lom né dé tueê sam.

À né léí jògò, à né kènê,

ké jomo yóṅṅṅó né cu bú ndo.»

⁹ Bò njèh lèlàn nèa doô ménâ seén den né Nùà ndeèr mé né ké te kògò, bó né bú keí, bó né bú vra den.

¹⁰ Mò bó baá ménâ seén, bò kokoô bò ndètoón cùòb nèa doô sue cemmé nde gi doó toò Nùà ndeèr mé né te kògò, bó né bú keí. Bó né bò tàṁ kàgà toò kògò komó su njií, bó né sònò de, ye:

¹¹ Kùsèm, Càṅ beèh, Nùà Dueè,

*sùsùm mé terreb né wò sie huóóm,

béh seén lom né wò Nùà dueè.

Lòu sam, wò lo njèh doóṅ si gií naâ kóó.

Lé naâ mé kàgà-ndòn yeè, te njèh doóṅ nde ye die.»

5

**Mbieè sèmè mé mvù*

¹ Mè ṅene njií bú ké te kògò; à né mvù mé be gaâ weh sie. Bó keéh kwaá né lòu, bó nyagá né kèb lè mé kèb cieè mene. Bó lieré kwaá né ṅèh teèn bèh téhbeh.

² Mè ṅene cu cìlì Càṅ dé koô, à né ké ter loḡó njií, ye: Nuaá mé nde né mvù hèn keh komo te à ke njií njolo teèn né nèi wa?»

³ Á sâ, mò nuaré dèi naâ he! Né mene ké ter, né mene ká doó, mé ké dòu mene, nuaá mé nde

né mvù sâ keh komo te à ke njií njolo lè, teèn sam.

⁴ Nuaá mé nde né mvù sâ keh komo, te à ke njií njolo teèn yeé yùò kélá cù ménâ, mè si yúé.

⁵ Nùà koô déi lètenè bò kokoô bò doô ye mè a: Té yúé, Gélôg né teèn, à né te gèh bò Júdá; né *ndüté ndütù mgbè Davíd, à né dé seèn mé terreb, à né njèh δαὸν taré γογó, à nde né bò ndo njèh téhbeh doô kelle sòm gií, à komo ke lè.»

⁶ Mè njene njií baá-re Mbieè sèmè né ter lètenè kɔgɔ mgbè doô njebá den. Bò njèh lèlàn nèà né ké teèn njebá kaán den ndo. Bó bò kokoô bò ndètoón cùòb nèà doô né kɔó. Mbieè sèmè dé seèn den né faá bó wula gi aá bú no. À né mé lúlí felè téhbeh, njolo téhbeh ndo. Bò njolo sâ né bò cúcuí Càn téhbeh. Càn né bó ká doó bèh δαὸν temá njií.

⁷ Mbieè sèmè nde ser yí yoòr nùà te kɔgɔ doô, à weh bú mvù mé né te be gaá doô beè.

⁸ À yeé weh gi aá, bò njèh lèlàn nèà, mé bò kokoô bò ndètoón cùòb nèà doô, sue cemmé nde gi doó toò seèn, dé kàn mé nján beè, dé kàn mé nján beè. Bó né cu mé ngàb beè-beè, bó ngàb sâ me né mé goó, san né bele lè dedeí ndo. San sâ né sòn Càn duaà dé bò Yeésò bò.

⁹ Bó né bené feê sònò de den, ye:

Wò wulu lom né nùà mvù hèn kemaà kɔó.

Nùà mvù hèn lè komo keè gi lom né wò.

Lòu sam, bó lé naâ wò wulá,

wò lé naâ bò nùàr lè veèn yili sòm,

5:5 5:5 Gen. 49:9; Es. 11:1, 10   5:6 5:6 Es. 53:7; Zach. 4:10

5:8 5:8 Ps. 141:2   5:9 5:9 Ps. 33:3; 98:1; Es. 42:10

lé naâ mé húóm yeè.

Lé naâ nùàr mé gèh hihiné, ju hihiné
mé tàbè hihiné ndo.

¹⁰ Wò lé bɔ́o naâ kɔ́o,

te bó nde ye b̀ò huaán ké mbàm ñaá,

bó den b̀ò *ngàn sèmè, bó bɔ́o seé Tele beèh Càṅ.

Bó cer nde né felè b̀ò nùàr wón dɔ́ṅ.»

¹¹ Mè yeé ke, mè ñene ñjii b̀ò cili Càṅ ngún ké
kwarè kɔ́gò. Bó kaṅ keéh né kɔ́gɔ bó b̀ò lèlàn b̀ò
nèà, mé b̀ò kokoò b̀ò ndètoón cùòb nèà doô yí
lètenè. Bó né lom kékám kékám, dé kulâ sam.
Mè yeé ngweé,

¹² bó né ké ter tueé ñjii, ye:

Kùsèm Mbieè Sèmè mé lé naâ kuú.

Nùà Dueè né cegé bú; à né lom nùà ngùrmò*
kɔ́o.

Kékɔṅ sie lom né bú; Nùà *sùsùm hèn nɔ.

Kùsèm, nùàr a, kéi bú kei.»

¹³ Jomo sâ mè ngweé ñjii cu b̀ò ñjii mé Càṅ lé si
gii naâ dɔ́ṅ baá bené de ndo; b̀ò dé ké te vulúu
o, b̀ò dé ká te tàbè o, b̀ò dé ké dòu mé b̀ò ké dùà
b̀ò mene dɔ́ṅ né gi de, ye:

Kùsèm, béh hèn kei yeé nuaá mé né te kɔ́gɔ

b̀ò Mbieè Sèmè.

B̀ò dudueèr b̀ò, b̀ò terrèb b̀ò,

b̀ò sùsùm b̀ò dé cu dɔ́ṅ gi lom né bó.»

¹⁴ Bó né de, b̀ò lèlàn b̀ò nèà doô né gwaán, ye:
Né môn!» B̀ò kokoò b̀ò doô né dé b̀òòn doó sue
cemmé ndeé, bó né bú kei.

5:10 5:10 Ex. 19:6; Vuú 1:6   **5:11 5:11** Dan. 7:10   * **5:12 5:12**
Nuaá mé né gi mé ñhèh dɔ́ṅ beè.

6

Bò ndo ñgèh téhbeh

¹ Mè yeé ke, Mbieè Sèmè sie kɔ sɔm aá ndo ñgèh déi lètenè bò ndo ñgèh téhbeh doô. Mè ñgweé ñjii nùà cén déi lètenè bò lèlàn bò nèà doô baá tueé, hueh ñgugó lom né bú faá nu nɔ, ye: Ndê!»

² Mè ñene ñjii nyam tébàgà wulésé mân baá ké teèn ñjebá den, nuaré déi né teèn ñaá den, à né mé lièm beè, bó sulí kwaá né bú tà̀m ñgòg felè ndo. Nùà sâ lé naá giì feh jògó; à nde cu né feh déi jògó.

³ Jomo sâ Mbieè Sèmè sie kɔ sɔm cu ndo ñgèh déi. Mè yeé ñgweé, nùà cén déi lètenè bò lèlàn bò nèà doô ye: Ndê!»

⁴ Mè ñene ñjii cu nyam tébàgà déi bèlèsé mân baá ndeê, à né mé nùà̀r ñgètenè. Bó jege nùà sâ, ye bú a: Ndé dé seèn taáb ká te tabe bèh doón kó si, te bò nùà̀r wula kuú seér mé yo bòn ma. Bó haá kwaá bú tà̀ndò̀n bòu taáb beè ndo.

⁵ Jomo sâ Mbieè Sèmè sie kɔ sɔm cu ndo ñgèh dé tagâr. Mè yeé ñgweé, nùà cén déi lètenè bò lèlàn bò nèà doô ye: Ndê!» Mè ñene ñjii nyam tébàgà déi yilísé mân né ké teèn mé nùà̀r ñgètenè ñjebá den. Nùà sâ né dé seèn mé mòu beè.

⁶ Mè ñgweé ñjii cu faá né hueh nùà cén déi ké lètenè bò lèlàn bò nèà doô nɔ, né tueé den ye: Sàgà seê dé gum cieê nde cegé né kó yolò cén;

mɔ né ηgwàgàm, nde né kó tagár. Té kómó bô mbè dé bɔ̀n teèn kè mà kéké.»

⁷ Mbieè Sèmè sie kɔ sɔm cu ndɔ ηgèh dé nèà. Mè ηgweé njií nùà cén déi lètenè bò lèlàn bò nèà doô ye: Ndé!»

⁸ Mè ηene njií cu nyam tébágà déi filisé mân né mé nùàr ηgètenè njebá den. Nùà sâ, yilí seèn né Cio; à né mé gùm ndugo bò càη doón jomo. Bó jege bò sâ bò, ye bó a: Bí ndé kòb gè bò nùàr wón doón bèh nèà, bí wula sɔm kòb cén teèn. Bí wúlá bò nuaré déi mé njèh salè; bò déi mé cùè, bò déi mé beén, te bò déi nyam yaà sie wula bó kɔ́.»

⁹ Mbieè Sèmè sie kɔ ser cu ndɔ ηgèh dé tîn. Mè ηene njií bò càη ké ka kɔ̀. Né bòó mé lé naá gií kuú, bó lé bò sâ bò wula gií naâ lòù, ye bó lo naâ ηgòr Càη tueé fí; wa bó lo njebá taré loóm naâ teèn, ye bò nùàr a: ηgòr gècèn né lom cí fí ndɔ.

¹⁰ Bò càη mé lé naâ ké ka kɔ̀ sâ né ké ter bieé njií den ye: Nùà Dueè, Nùà joloò mé Nùà gècèn, wò ndeè ju felè bò nùàr wón doón tueé nde né heèh wa? Bòó mé lé naâ béh wúlá, wò cio beèh mé bó bie nde né heèh ndɔ wa?»

¹¹ Bó su kwaá bele baá-re bò càη sâ cògò wuwulê mân yoòr, bó ye bó a: Bí jògò kwáa môn ye, bó née bò mbeé seê bìi wúlá gí ηgwéeh ye. Kɔ bó wula gi aá bó faá bí nɔ, te wulu ye.»

¹² Jomo sâ Mbieè Sèmè sie kɔ ser cu ndɔ ηgèh dé ténjèn. Mè yeé ηgweé, tàbè baá jilí taré; lou

baá seér cu yilísé faá cògò gùlù dé yilí nò. Weéh gùm dɔ́ɔ́n bɔ seér cu aá dé seèn faá húóm nò.

¹³ Bò mbentò né lom ká doó sue suagâ. Né faá fu tarê we su yeé bò tàb kekɔ́ɔ́n nò.

¹⁴ Vulú né faá yùè nò keéh ndeé, né nyue leér yuo. Bò tòr bó bò ten tàbè mé tená le bele yeé lètenè ndèndèn nòmò dɔ́ɔ́n vu gi be mé bèh denè bɔ́ɔ́n.

¹⁵ Jomo sâ bò nùàr fɔ́ɔ́n doò: bò mgbè o, bò kokoô bò o, bò kwaá-taâb o, bò sèsàm bò o, bò terrèb bò mé bò jomo bò dɔ́ɔ́n, né mene kwer, né mene bò lòu bò, dɔ́ɔ́n né gi mbaá dula kem njií. Bò déi nde lè gbàŋe faár yilá, bò déi nde ké te tòre lètenè kweéh dula ŋaá, te bó leér den teèn.

¹⁶ Bó ye kweéh mé tòr a: Nèmè sù sér béh yoòr kɔ́ɔ́; bí lèr béh leér, te nuaá mé né ké te kɔ́ɔ́ kíé béh ñéné kéh cú; te yúlá-temé Mbieè Sèmè ká yoòr beèh jèrè wá cù.

¹⁷ Né cieé yúlá-temé bɔ́ɔ́n waà né kɔ́ɔ́, baá bó fulu ŋaá. Ndóg nuaré déi ter yilí lè ndé ŋgwéh.»

7

Bò huaán *Iserála kám yuí mé kám yulà nèà cùɔ́b nèà

¹ Jomo sâ mè ñene njií bò cìlì Càn déi nèà, bó né ké te bò gou wɔ́ŋe nèà dɔ́ɔ́n njebá den, bó né bò fu nèà sie yíín lɔ́ɔ́, te bò fu hèllè tàbè bó nòmò mé tou dé kàn kóbó kèrà cù.

6:13 6:13-14 Es. 34:4   **6:14 6:14** Vuú 16:20   **6:15 6:15** Es. 2:19, 21   **6:16 6:16** Os. 10:8; Lúk 23:30   **6:17 6:17** Joël 2:11; Mal. 3:2   **7:1 7:1** Jér. 49:36; Dan. 7:2; Zach. 6:5

² Sâ bò cìlì Càn doô lé naá gii mé terreb beè, te bó bóó beéh tàbè mé nòmò mé njéh. Mè ñene njií cu cìlì Càn déi baá kèb bà yuoô, à né mé mágá Càn làn beè, à né mé bò cìlì Càn nèà doô logó njií, ye bó a:

³ Bí téé tàbè bô nòmò mé bò touú bó béh ye; kò béh tuaán laré gi aá bò seê bò Càn mágá toò kuûn, sâ ye.»

⁴ Jomo sâ bó kulá feh keéh baá-re mè dàmm bòó mé baá gi mé mágá Càn toò kuûn sâ ndò, bó lé naá kám yuií mé kám yulà nèà cùòb nèà; doónj lé naá gii bò huaán Iserála.

⁵ Te gèh Júdá, bó tuaán kám yulà cùòb fà; te gèh Rúbèn, kám yulà cùòb fà; gèh Gàd, kám yulà cùòb fà;

⁶ gèh Asêr, kám yulà cùòb fà; gèh Naftalî, kám yulà cùòb fà; gèh Manasê, kám yulà cùòb fà;

⁷ gèh Simeôn, kám yulà cùòb fà; gèh Levî, kám yulà cùòb fà; gèh Isakâr, kám yulà cùòb fà;

⁸ gèh Jebulôn, kám yulà cùòb fà; gèh Joséf, kám yulà cùòb fà; mé gèh Benjamên, kám yulà cùòb fà ndò.

Cìlì nùàr

⁹ Jomo sâ mè yeé ke, mè ñene njií cu cìlì nùàr né mbaá yaám ndeé, dé kulâ sam. Lò nùàr wónj doónj lé naá gii teèn, mé bèh hihiné, gèh hihiné, ju hihiné ndò. Bó né ké toò kògò Càn bô Mbieè Sèmè njobá den, bó né mé cògò wuwulê yoòr, mé ñgéh-teèr beè beè ndò.

¹⁰ Bó né ké ter gògò njií, ye: Càn Tele beèh ké te kògò bô Mbieè Sèmè béh mân yili sòm né kòó.»

11 Sâ dàm bò cìlì Càn baá gi ké kwarè kɔgò kaán den ndɔ, bó né bò kokoô bò mé bò lèlàn bò nèà lètenè kaán keéh. Bó né toò kɔgò cemmé sulí ndeé, bó né Càn keí,

12 bó ye:

Né bòn! Nùà *Sùsùm né Tele beèh Càn, Nùà dueè.

Terreb mé kékɔŋ né gi beè seèn.

Béh vrà bú vraà, béh vèh dèn bú.

Kùsèm terreb Càn a, *sùmù yùò kélà cie dé kèi cèn.»

13 Jomo sâ nuaré déi deèn ké lètenè bò kokoô bò doô, ye mè a: Bòó mé né cògò wuwulê su hèn né bò nèi wa, bó yuoô he ndɔ wa?»

14 Mè ye bú a: Kɔ kela né wò, dé koô.» À tueé baá-re ye mè a: Né bòó mé lé naâ lè mambin gèr cèrè jomò kelá ma. Wa bò sâ bò lé naâ cògò bɔòn lè húóm Mbieè Sèmè yaga. Bò cògò bɔòn baá gi wuwulê.

15 Bó ké toò Càn den né dé cì. Bó né seé seèn ké gwà Càn cíbí mé lou mene bɔó sɔó.

16 Cùè mé nyúá bó siè ngwé ndé cú; lou mé njeré déi bó lì ngwé ndé cú ndɔ.

17 Mbieè Sèmè né ké lètenè kɔgò, à ke nyegé né bó kɔó, à nde né bó lè nduùn nòmò yòŋe njií. Càn nde né bó yímé njolò fɔ sòm ndɔ.»

8

Nɔ ngèh dé téhbeèh

7:14 7:14 Dan. 12:1; Mat. 24:21; Mk. 13:19   **7:16 7:16** Es. 49:10

7:17 7:17 Ps. 23:1; Ese. 34:23; Ps. 23:2; Es. 49:10; 25:8

1 Te Mbieè Sèmè yeé nde sie kò sòm ndò ñgèh dé téhbeèh doô, ñjèh dɔ́ɔ́ɔ́ maáb tené le gi ké ter. Nde nde, wa gùm kwèh yòṅ loù ñjèh dɔ́ɔ́ɔ́ né nɔ́ɔ́ɔ́.

2 Jomo sâ mè yeé ke, bò cìlì Càn téhbeh né ké toò Càn ñjebá den; bó haá kwaá né bó tàn* téhbeh beè.

3 Cìlì Càn déi wa cuù, à né mé tàndán beè, tàndán sâ bó me né mé goó. À nde ké kwarè kòò ñjebá ndeé. Bó kela bú san lè tàndán ñgún, bó bilí kwaá, ye te à hualé bilí mé dà mè bò Yeésò bò, à né ké felè kòò mé Càn ñgie haá ñjii. Bó kò sâ me né mé goó; né ké toò kògò den den.

4 Ju weè saàn mé dà mè bò Yeésò bò dɔ́ɔ́ɔ́ né beè cìlì Càn yuo, né yoòr Càn lulí ndeé.

5 Jomo sâ cìlì Càn ñuaán sòm we hèllè felè kòò, à kwaá ñjii lè tàndán deí, à tum si ñjii ká doó. Mbàn né die, nu né gwaán, bò hueh né ñgulí, tàbè jilí lom mé gècèn mene.

Bò tàn†

6 Jomo sâ bò cìlì Càn téhbeh mé tàn beè beè doô ñjebá nyegé mé tàn boòn.

7 Cìlì Càn dé toò jògò yi si tàn: boó mé we mé húóm mene bomo suagá ká doó, ñgie sòm kòb tàbè cén, kòb fà le. Kòb bò toù cén ñgie yuo, kòb fà le. Bò nyure dedô ñgie yuo gi ménâ ndò.

8 Cìlì Càn dé jomò yi cu tàn dé seèn: kèkènè tànòr tòr déi lélán weè mân, komo tum suagá,

* **8:2 8:2** Tògò dé koô mé hueh faá tàn nɔ. **8:3 8:3** Am. 9:1; Ex. 30:1, 3 **8:5 8:5** Lé. 16:12; Ese. 10:2; Ex. 19:16; Vuú 11:19; 16:18 † **8:5 8:6** Tògò dé koô mé hueh faá tàn nɔ. **8:7 8:7** Ex. 9:23-25; Ese. 38:22

die yila dùà; kòb ndèndèn nòmò cén ña húóm, kòb fà le.

⁹ Dàm bò njií mé yon yeé dùà doón, kòb cén kuú gi, kòb fà le. Kòb cén bò bàtô dùà doón ñerré yuo, kòb fà le.

¹⁰ Cìlì Càn dé tagâr yi cu tàn dé seèn: mè ñene tâtù mbentò déi komo suagà ké ter lélán weé faá boó kòr nò, die yila dùà nòmò mé bò nduùn mene; kòb cécéne véé yuo.

¹¹ Yilí mbentò sâ né nó. Nòmò kòb cén jelá yuo, kòb fà le. Bò nùàr kókoó mbaá ñueé kuú gi mé ñjéh; sâ jelá yogó baá.

¹² Cìlì Càn dé nèà yi cu tàn dé seèn. Lou kòb cén yili, kòb fà le. Weéh kòb cén yili, kòb fà le. Bò mbentò doón, kòb cén yilí yuo, kòb fà le. Lou cib soó gùm kòb cieê cén, kòb fà le. Weéh cib ñaga kòb cibí cén ménâ ndò.

¹³ Mè yeé ke cu, jìè baá tóg ké ka vulúu loó yon, à né ké ter keí njií, ye: Gèr-e! Gèr-e! Bò cìlì Càn dé tagâr nde aá tàn dé bòn tuagá. Mambin gèr nde né bò nùàr ká doó kwa.»

9

¹ Cìlì Càn dé tín yi cu tàn dé seèn. Mè ñene tâtù mbentò déi ká doó, à lé die suagà naá ter, bó né bú kí lege ñgòbè bèè haá kwaá.

² Mbentò doó komo lege ñgòbè sâ ndò. Ju weé kulu yuo kela teèn, ka yilí ñaá ter lég, cib som lou; ter doón yili yuo mé ju weé lege ñgòbè hèllè.

³ Kètàr né ké teèn bomó yuo den, né ká doó sue suagâ, bó né bèh doón kwaár ndeé; bó né bó gèh terreb bò tantàn jege haá, bó ye bó a:

⁴ Bí té nyure mé tou kèrà. Bí ndé lòm yoòr bò nùàr. Bòó mé mágá Càṅ toò kuùn sam, bí bó júé lòm kóó.»

⁵ Bó ye bó a: Bí té bò nùàr lòu wúlá, bí témá só bó seé yoòr weéh tîn, bó nde né mé gèr kwaré.» Bàn kètàr yulá nde né ka bó nág faá dé tantàn gèr nɔ.

⁶ Bó yilá foón nde né cio mé njéh gùm weéh tîn doón, cio bó sòn kòmò ndé ṅgwéh. Bó gwaán nde né mene kuú, cio nde né bó ṅgoón, te bó kekò.

⁷ Bò kètàr sâ den né faá bò nyam tébágà mé bó kaga kwaá né dé gò taáb nɔ: bò njeré déi né bele bó felè faá tàṃ ṅôg mé bó me né mé goó nɔ. Toò sieè boòn den bele né faá dé nùàr nɔ.

⁸ Yúli feèh né faá dé bò vèh ndɔ; nyie den bele né bó sònò faá nyie gélôg.

⁹ Te kàṅ boòn den né faá cògò lòṅ nɔ. Bèmè bà boòn ṅgulí felá né bèmè bòn bò màtúâ taáb mé bò nyam tébágà né bèh taáb tulu njií.

¹⁰ Njòr né bele bó te ṅgere faá dé tantàn gèr nɔ. Terrebe mé bó feh keéh nde né bò nùàr gèr mé njéh weéh tîn doô né gi bó ké te ṅgere sâ.

¹¹ Mgbè boòn né *Sátàn. Bèh denè seèn né lè lege ṅgobè hèllè. Yilí seèn né Nèllé-nùàr. Mé ju *hebreèh né Àbadôn; mé ju greèk né Apoliôn ndo.

12 Hên née gèr dé toò jògò ye; bò fà bò dèi baá cuù ndeê.

13 Jomo sâ cìlì Càn dé ténjên yi cu tàn dé seèn. Mè ñgwéé njií ké te kɔ toò Càn hueh dèi né ñgulí den. Bó kɔ sâ me né mé goó. Hueh sâ né ké te gou seèn nèà dɔ́ɔ́ ñgulí den.

14 À tueé njií mé cìlì Càn dé ténjên mé tàn baá toò seèn doò, ye bú a: Bò cìlì nèà mé bó lé naâ bó ké kwarè nòmò Efrátè coló kwaá doò, sè yì bó.»

15 Bó se yi bó nèà dɔ́ɔ́ ndɔ. Sâ bó lé naá gií bó nyegé kwaá, lé naâ dé cu sâ, dé cieé sâ, dé weéh sâ mé dé nyèmà sâ ndɔ, bó ye te bó nde bò nùàr kòb tagár geé, bó wula sòm kòb cén.

16 Bó kulá feh mè bò sójì mé lé naâ nyam tébágà ñaá ndɔ: dɔ́ɔ́ bó lé naâ kám yuú fà.

17 Bó lé naâ njolò mò ñené yuo kelà; bó lé beè naâ bele mé kò bèbèlè faá we nɔ, faá nòmò vulú nɔ, faá nyùm nàgàkèn nɔ. Bò nyam tébágà bɔ̀n né bele mé feh faá gélôg ndɔ. We mé ju mé nyùm nàgàkèn lé naâ bó sònò bomó yuo den.

18 Bò ñjèh gèr tagár mé lé naâ sònò bò nyam tébágà bomo yuo sâ, lé naâ bò nùàr kòb cén wulá sòm, kòb fà le. Lé naâ we mé ju mé nyùm nàgàkèn.

19 Bò nyam tébágà dé bɔ̀n lé naâ mé terreb bèh fa: déi lé naâ ké sònò, déi ké te ñgere. Bò ñgere bɔ̀n lé naâ faá sàb nɔ, feh lé naâ teèn; bó lé bò nùàr veèn bɔ́ deén naâ mé ñjéh.

20 Mé ñjéh mene, bòó mé lé naâ ter le, mé bò gèr hèllè lé bó wulá ná ñgwêh, lé naâ ménâ tàn

den, bó temé kwéh sér ηgwéh, bó kɔ lom né cècàŋ feh hihiné duaà: bó né tándulu dua, bó né ηgùlà múr* mé feh hihiné dua; bó bò déi me né mé goó, bò déi mé lòn; bò déi mé taá, bò déi tou. Bó dɔ́ŋ né gi mùmúr mbaá, bó ηéné bèh, bó ηgwé bèh, bó gò bèh ndɔ.

²¹ Bó yeé temé kwéh sér cú ménâ, bó kɔ lom baá-re feh wulâ ndɔ, bó né lob yuo; bó né yàgà bɔ́ɔ tobó gɔ; yíb ceré né bó ndɔ.

10

Cìlì Càn mé mvù dé maàn beè

¹ Jomo sâ mè ηene njií cu cìlì Càn terrèb déi baá cuù ké te bègè kaá suagâ; à né mé kou nyènyèmà felè; toò sieè seèn ba lom né faá lou nɔ; bò gule ba né faá leba weè ndɔ.

² À komo sie né mvù beè. Mvù sâ né lom maànjé mân. À gule gaá dobo kwaá né felè ndèndèn nòmò, gule ηgòu te bàn tàbè.

³ À né ké ter logó njií faá gélôg geba né kɔ́. À yeé huné aá, nu gwaán mbei téhbeh, faá nùar tueé né kɔ́ nɔ.

⁴ Mè yeé nde aá ter nyagá kwaá, hueh déi den cuù ké te vulúu, ye mè a: Té lòu nyàgà, ηgwé lèr kwá lòm bò nu téhbeh sâ lè yeè nɔ́ŋ ménâ.»

⁵ Mè yeé ke, cìlì Càn mé gule déi né felè ndèndèn nòmò, déi felè bàn tàbè doò som njií aá be gaá ké te vulúu,

---

* **9:20 9:20** Njií mé bó bɔ́ɔ né lòu te den faá nùar, faá nyam ndɔ. **10:5 10:5-7** Ex. 20:11; Deut. 32:40; Dan. 12:7; Am. 3:7

⁶ à jege Càṅ ndeèr, nùà mé lo síí naâ vulú mé bò njèh teèn mene, tàbè mé bò njií teèn mene, nòmò koô mé bò njèh teèn mene dɔ́ɔ́ṅ, à jege ye: Waà baá kèn.

⁷ Kwá ɔ́ɔ́ṅ, mo cìlì Càṅ dé téhbeèh baá tàn dé seèn tuagá, bò njií mé Càṅ lé naâ lòu nyegé leér kwaá dɔ́ɔ́ṅ, nde né lòu sâ mboón, te yuo faá à lé tueé kwaá naâ mé bò *sòn-Càṅ bò mé bó né seé seèn ɔ́ɔ́ ɔ́.»

⁸ Jomo sâ hueh mé lé ṅgulí deén naâ ké te vulúu doô den cuù ye mè a: Nde wèh mvù mé bó komo kwaá né loṅ ké beè cìlì Càṅ doô weèh; à njebá den né felè nòmò, kèb déi felè tàbè mân.»

⁹ À yeé tueé gi aá, mè nde ké teèn ndo, mè ye cìlì Càṅ a: Há mè mvù dé maàn beè yeè sâ teèn.» Ye mè a: Wèh yíé nji mvù hèn sònò. À né sònò nɔ́ré, né faá nyuúí ɔ́. Njèh cén, ké lè à nde né lòu jelá seér.»

¹⁰ Mè weh bú mvù sâ beè, mè yieé ndo, nɔ́ré ka mè sònò faá nyuúí sâ; mè yeé mena sòm aá, wa ké lè mò, jelá yuo.

¹¹ Bó ye mè a: Nde cú sòn-Càṅ tueé; wò tueé nde né felè dàm nùàr mé lò hihiné, ju hihiné, mé mgbè hihiné ma.

11

Bò sòn déi fà

¹ Bó weh gor, bó haá mè beè faá cùgò ɔ́, bó ye mè a: Wùò ter, ndé mè *gwà Càṅ koô mé ko

mene meè; kùlà jí bò dùà-Càᅇ bò ké gwò dɔ́ᅇ ndɔ́.

² Kwá ló caá kèb cieè dé seèn ménâ, té bú mè, né beè bò Càᅇ-kó bò, bó nde né ló joloò gulè doró keéh, bó bó nde né teèn weéh yulà nè cùb fà.

³ Te cu sâ mè nde né bò sòn mò fà tema njií, te bó tueé den sòn mò ké lètenè bò nùà. Bó yíí nde né wè, bó bó nde né ké sâ weéh yulà nè cùb fà. Bò weéh yulà nè cùb fà né cieé kám mé yuí fà mé yulà ténjén.»

⁴ Bò *sòn-Càᅇ bò fà doô né bò tou fà mé feí yeé kómó; bó né bò lâm tàndáᅇ fà mé den yeé toò Nùà tàbè doô ndɔ́.

⁵ Nuaá mé né bó mé veèn munó dɔ́ᅇ, we ndeé né sònò bɔ̀n bomó yuo kelâ, ᅇgie sɔm bú. Bò mé nde né bó mé veèn coór kema dɔ́ᅇ, kuú gi nde né ménâ ndɔ́.

⁶ Bó né mé terreᅇ nu ᅇgaáᅇ ló, te bó tueé den sòn-Càᅇ. Bó né cu mé terreᅇ nòmò kweéh seè, te ᅇa húóm. Mɔ́ bó gwaán né *wóᅇ gèr dé kàn feh keéh, cu mé bó gwaán nè dɔ́ᅇ, bó né gi mé terreᅇ dé ménâ bó teèn.

⁷ Bó tueé den nde né ka sòn-Càᅇ ménâ. Mɔ́ gi aá, nyam veèn yuo kelà nde né te lege ᅇᅇbè doô, ᅇar sie bó, à nde né bó yᅇᅇ, à nde né bó wulá sɔm ndɔ́.

⁸ Bò komó bɔ̀n dielé le nde né cie te kᅇᅇ lè ló koô. Né ló mé bó lé faga wulá naâ Fehtoò

11:2 11:2 Lùk 21:24   **11:4 11:4** Zach. 4:3, 11-14   **11:6 11:6** 1 Rois 17:1; Ex. 7:17-19; 1 Sam. 4:8   **11:7 11:7** Dan. 7:7, 21; Vuù 13:5-7; 17:8   **11:8 11:8** Es. 1:9-10

beèh teèn doô. Bó né loó sâ yilí *Sódòm mé Ejíptò yoòr yilá kwaá.

⁹ Dàm nùàr mé gèh hihiné, ju hihiné, lò hihiné đóṅ, nde gi né komó bòn cie ṅené sṳó; nde né cieé tagár mé kwèh. Bò nùàr gwàn ndé ṅgwéh mé nuaré déi furú nyegé bó.

¹⁰ Bò nùàr ká doó samé seér nde né mé cio bò nùà fà hèn dé samé; bó nde né sagá; bò nùàr nde né mé kùrmò felè cio bò sòn-Càṅ bò fà hèn yieé kuú, ye bò fà bò hèn naâ bó gèr feh keéh fí.

¹¹ Komó bò nùà fà hèn lé cie bóṳ naâ cieé tagár mé kwèh. Jomo sâ, Càṅ lé naá cuù bó cúcuí lè fulu yíí, bó njobá cu ter. Bòṳ mé lé naâ ṅené, veéh lé naâ bó ṅjèh bóṳ.

¹² Jomo sâ hueh taré déi yilá bò sòn-Càṅ bò fà hèn ké te vulúu, ye bó a: Bí ṅâ kán!» Bó ka ṅáá yuo ké te vulúu lètenè bègè ndo. Lé naâ njolò bò bònò bò bòn hèllè.

¹³ Cu sâ tàbè lé naâ jilí taré; loó kèb déi lugo su doó. Te gwà yulà đóṅ, cén lé naâ lugo die. Nùàr kám téhbeh kuú teèn. Veéh lé naâ bò jomo bò lè yilá, te bó nde ye Càṅ Nùà vulú seén.

¹⁴ Hèn baá ye gèr dé mbelèm fà; dé tagâr baá cuù hèn ndeê.

Tàṅ dé téhbeèh

¹⁵ Jomo sâ cìlì Càṅ dé téhbeèh yi cu tàṅ dé seèn: bò hueh déi tetarê mân né ké te vulúu ṅgulí, ye: Mbàm Nùà Dueè bô *Nùà Còṅ baá kènê wón đóṅ beè kaá sie.

À teèn cer den nde né dé nyèmà mé nyèmà.»

¹⁶ À yeé tueé gi aá mân, bò kokoô bò ndètoón cùòb nèà mé né gi ké toò Càn te kɔgɔ bɔ̀one dɔ̀onj cemmé sulí nde gi doó, bó né Càn keí, bó ye:

¹⁷ Môn, Càn Dueè Nùà terrèb,
wò né léí jògò, wò né kènê ndɔ.

Béh né wò vra mé kènê be terrèb yeè baá ter.

Kènê mbàm yeè wónj beè ka sie né kɔ́.

¹⁸ Cècàgà, lò nùàr hihiné lé ñaáj baá wò yoòr
kela.

Kènê baá cu yúlá-temê;

wò nde aá ju felè bò komô tená.

Bò sòn yeè mé né seé yeè bɔ́, nde né sàgà kwa.

Bò nùàr yeè mé bòó mé né wò veéh dɔ̀onj,

huaán maàn mé kàm bò mene,

nde né sàgà kwa laré.

Bòó mé né yeé wónj bɔ́ beéh dɔ̀onj

nde né nyoló yuo.»

¹⁹ Bó yeé tueé gi aá mân, gwà Càn koô ké te vulúu gulu lɔ́gɔ ndɔ, *mbènj ñgònj ñené yuo kela ké gwò, mbàn né die, nu né gwaán, bò hueh né ñgulí, tàbè né jíí taré, boó sue lom mé gècên mene.

12

Ma déi bô mèmàm

¹ Jomo sâ ciè déi ñené yuo kelà ké te vulúu: lé naâ ma déi, lou né bú faá cògò nɔ vuòb keéh; à né weéh gulè dobo kwaá; felè seèn né mbentò yulà cùòb fà, né tàmm kàgà seèn.

² À né mé lèi, nyer né bú nemá, à né mé gèr keéŋ den.

³ Jomo sâ cìè dèi ñené yuo kela cuù ké te vulúu ndo; lé naâ mèmàm bèlèsé mân mé feh felè téhbeh, lulí teèn yulà; feh dé kàn né mé tà̀m kàgà felè.

⁴ Ngere ké jomo né bò mbentò ké te vulúu komó som; né ká doó su njiî. Kòb cén sue suagà, kòb fà le. Mèmàm hèllè né toò ma nyeèr doò njobá den, ye te huaán yuo kelà, nyí òm yieé som.

⁵ Nde nde, ma doò ñar ndo, à ñar kwa huaán dé siib. Huaán sâ nde né lò nùàr dónŋ seé weh. Nde né mé cùgò lòŋ. À yeé ñar aá bú, bó weh njiî huaán sâ ké toò Càn te kogo seèn.

⁶ Meí dula nde dé seèn ké ya dueè. Càn lé naâ bú bèh sâ nyegé kwaá, te bó koó den bú teèn. À bɔ́ɔ́ ké sâ cieé kám mé yuií fà, mé yulà ténjén.

⁷ Yeé baá ménâ, taáb ko die ké te vulúu ndo: Mikael bó bò cili seèn kaga taáb mé mèmàm bó bò cili dé seèn. Bó bó kwaá njiî taáb doó. Mikael bó bò cili Càn ñar yila bó yoòr,

⁸ bó yɔ́gɔ́ bó, bó kwɔ́gɔ́ som bò mèmàm hèllè, bó som bèh denè bɔ̀nŋ ndo.

⁹ Bó lu si keéh mèmàm doò ká doó. Né cu ka bú kuúm sàb cén sâ; bú táhòrò; yilí seèn dèi né cu *Sátàn, à dà̀m nùàr wónŋ dónŋ bele gi né kɔ́ɔ́. Bó lé ká doó si keéh naâ bú mé bò cili seèn hèllè mene.

¹⁰ Jomo sâ mè ηgweé njií hueh taré dèi né ké te vulúu mbamé den, ye: Hên, Càη sòm keéh né be terrèb seèn. Mbàm seèn baá *wónη beè kaá sie; à béh yili sòm aá kèn. Kènê, ηgóg *Nùà Còη ηgulí yuo kela baá cie. Cècàgà, bó nùà súi hèllè lu sòm aá kèn. Suútenè mé cibíteèn mene, à lé naá loôm bò mbeí beèh ké toò Càη yoòr njoró.

¹¹ Kènê bò mbeí beèh bú doó jɔgɔ si aá kèn. Bó bú yɔgɔ né mé terreb húóm Mbieè Sèmè. Njua mé bó lé naá cio ηgɔón, bó te ηgòr Càηe njebá taré lom tég, ye bò nùàr a: lár, hên né lom ηgòr gècèn kɔó.

¹² Né bòn! Vulú a, sèsamè! Bí bò teèn bò a, sàmè jí ménâ ndo.»

Jomo sâ hueh doô den cuù, ye tàbè bô nòmò a: Gèr-e, gèr waà baá kèn, bó táhòrò lu si njií aá ké yoòr biì, à né mé yúlá-temé furú gɔ. Cu seèn nde aá gií, ηaáη gɔ né bú cí.»

¹³ Mèmàm doô yeé ke, bó bú ká doó lu si njií aá ménâ, temé ηaâ bú ndo; à ηar bele keéh ma vùlù hèllè jomo dé ηaâr.

¹⁴ Bó haá ma doô bà fà, né faá bà jìè nɔ, te à lo nde mé njéh ké ya dueè bèh denè seèn. Bó nde né bú ké teèn nyèmà tagár mé kwèh koó den, te sàb doô bú fón kwà cú.

¹⁵ Sàb hèllè yeé ηene aá ménâ, à fam sòm keéh nòmò sònò faá gùm nòmò koó nɔ, né ma doô jomo pieém bele, te sie bú.

¹⁶ Tàbè yeé ηene aá ménâ, tàbè gam ma doô ndo, tàbè ηueé ηemá sòm nòmò hèllè, njiêr.

17 Furú yɔ́gɔ́ cu mèmàm mé ma doô, à ñar nde seér mé taáb ké jomo yoòr bò ñuna seèn, ye te nyí wula sòm gi bòó mé né sòn Càn mé ñgòr Yeésò ñgweé doóñ.

18 Mèmàm hèllè nde baá-re ké sòn nòmò ménâ njebá den.

13

1 Jomo sâ, mè yeé ke, nyam déi baá yí lètenè ndèndèn nòmò yuo kelâ; à né mé feh felè téhbeh, lulí né teèn yulà; lulí dé kàn né mé tà̀m kàgà felè; feh dé kàn né mé yilí séb-Càn yoòr nyagá den.

2 Nyam sâ den né faá ñgùì nɔ; gule né faá gule séseè mân, sòn né faá sòn gélôg ndo. Mèmàm weh kɔgɔ seèn, haá njií mé nyam doô, haá bú terreb, jege haá njií gi bú seé seèn ndo.

3 Nyam doô né mé bàñ felè, den né faá bó lé ye bó nde aá bú feh cén déi kɔ wulá sòm nɔ. Njèh cén, nyer hèllè te gi cu aá kèn. Né bò nùàr mé njéh hiím yɔ́gɔ́. *Wóñ doóñ kem bele gi nyam doô ndo.

4 Bò nùàr yeé ñene mèmàm haá baá nyam doô terreb ménâ, bó yila mèmàm keí, bó né nyam doô keí ndo; bó ye: Neì den né faá nyam hên kóó wa? Nuaré déi nde né bú mé taáb lieé yɔ́gɔ́ ndo wa?»

5 Jomo sâ nyam hèllè kwa ceér, à né ñgòr gàgà sònò tueé toró, à né Càn teèn seb keéh. À boó soó méménâ weéh yulà nèà cùòb fà;

6 à né Càn selé, à né yilí Càn tueé beéh, à né bèh dené Càn tueé beéh. Bòò mé né ké te vulúu, à né yilí bòn ménâ tueé beéh ndò.

7 À kwa terreb, te bó bò nùàr Càn lie taáb, à taré yóó bó. À kwa cu terreb te à den felè bò nùàr mé gèh hihiné, lò hihiné mé ju hihiné ndò.

8 Bò nùàr dua laré bú wón dón. Sâ tueé né ye, Mbieè Sèmè mé lé naâ kuú, né mé mvù yòn beè. Bèh lo mé wón lo duóm naâ, yilí bò sâ bò teèn nyàgà yílá ngwéh.

9 Nuaá mé né tie ngweé, bú a, ngwé nyégé ngòr hên bagasé!

10 Mò nùàr yoòr né mé húóm gwà cibì yilâ, sâ à nde né ménâ yilá. Mò bó bú teé wula nde né lòu, sâ yoòr seèn né cí. Mò né mân, sâ bò Yeésò bò a, yíyolò, bó temé tég kwá njí lòm yoòr Càn.

11 Jomo sâ mè yeé ke, nyam déi komo yuo kelà baá dòu. À né mé lulí felè fà; né faá lulí huaán sòrngaàn nò. À né sònò faá mèmàm nò tueé den.

12 Terreb seèn né cu faá terreb nyam dé toò jògò ndò. Njolò mbeî doó sâ à duóm seé seèn bô. À né bò nùàr wón dón baá, ye bó a: bó dùà gí nyam dé toò jògò mé lòrè nyeèr yoòr doó ma.

13 À né dé seèn bò njèh kèkèné hihiné bóó bele; à ñaga sòm keéh we déi ké te vulúu, dar suagá, cor ká doó njolò bò nùàr.

14 À yeé kwa baá ceér ménâ, njolò mbeî doó sâ à yila bò nùàr mé terreb sâ beleè, ye bó a: Nyam dé toò jògò mé bó lé ye bó nde aá kò wulá, à kú

ngwéh doô, bí mé kwá ngùlà múr,* te den faá bú nɔ, bí né bú dua.»

¹⁵ Nyam dé jomò doô yeé tueé gi aá ménâ, bó haá bú terreb ndɔ, à fulu yíi ngùlà múr doô cúcuí lè, te à kwa yòn, à tueé sòn, ye te bó wula sòm gi bòó mé nyí dùà ngwéh doón.

¹⁶ À ducóm baá-re bò nùàr baá beleè: à né bò kokoò bò mé bò huaán tetɔ̀r baá, à né bò lilieé bò mé bò saám bò baá, à né bò kwer mé bò lòu bò baá ndɔ, bó né bó mágá yoòr tɔ̀ré kwaá bele, mɔ te be gaá sam, né toò kuùn.

¹⁷ Kɔ nùà kàn né mé mágá sâ yoòr, te à nge ye njèh, à go ye njèh ndɔ. Mágá sâ lé naâ sòn yilí nyam sâ. Mágá hèllè lé naâ cuù kwòm yilí seèn ndɔ.

¹⁸ Bò nùàr a, dèn mé lo, bó munó nyegé bagasé. Nùà lòò nde né dɔ̀gòtì mágá nyam hèllè munó komo. Né ndègè yilí nùàr; né yuúí ténjén mé yulà ténjén cùòb ténjén.

14

Bené bò Yeésò bò

¹ Jomo sâ mè yeé ke, Mbieè Sèmè baá ké te tòr Siyôn* njebá den; à né mé bò nùàr kám yuúí mé kám yulà nèà cùòb nèà beè. Bò sâ bò né gi dé bɔ̀n mé yilí seèn toò kuùn nyagá den, bó né gi mé yilí Tele seèn toò kuùn nyagá den ndɔ.

² Mè yeé ngweé, hueh déi baá ké te vulúu faá nòmò vùvù nɔ ngulí, né faá nu nɔ gwaán tulú. Hueh sâ ngulí lom né faá hueh njâŋ nɔ.

* **13:14 13:14** Njii mé bó bɔ̀ó né lòu te den faá nùàr, faá nyam ndɔ. **14:1 14:1** Ese. 9:4; Vuù 7:3 * **14:1 14:1** Yilí Jerusalem déi (1 Chr. 11:4-5).

³ Bò kám bò hèllè né ké toò kɔgò njebá den, bó né ké toò bò njèh lèlàn nèa mé bò kokoô bò doô; bó né bené feè sònò de den; bené sâ lé de kɔ cegé naâ bòó mé Càn lé naâ ká lè wónɛ ɲaá weh doô. Né bò kám yuú bò, mé kám yulà nèa cùòb nèa sâ.

⁴ Bò sâ bò lé naâ dé bɔ̀n yo bɔ̀n jolo nyegé, bó lé bò véh kèma ná ɲgwêh, bó né lom dé bɔ̀n jomo Mbieè Sèmè, à nde mene he, bó bó né kɔ́. Sâ né bò toò jògò bò. Càn lé ká doó lètenè bò nùàr ɲa weéh naâ bó, te bó den beè seèn, beè Mbieè Sèmè ndɔ.

⁵ Bò sâ bò mé nyeén lè sam, bó mé veên déi yoòr sam ndɔ.

Bò cìlì Càn déi tagár

⁶ Mè yeé ke, cìlì Càn déi baá tóg ké ka vulú loó yon, à ndeè naâ bò nùàr Njàgà Bagaà dé ndeèr tueé weh. Lé naâ bò nùàr mé gèh hihiné, lò hihiné mé ju hihiné ndɔ.

⁷ Cìlì Càn doô né ké ter logó njií, ye bò nùàr a: Bí vèh Càn veéh, bí sèn nji bú ké ter. Cu seèn waà baá. Kènê ju nde aá felè bò nùàr tená. Bí kéí bú keì. Vulú bô tàbè mé nòmò mene doónɔ lo si gií naâ bú.»

⁸ Cìlì Càn dé jomò njege bele cu dé toò ndɔ; à né sònò tueé go ye: Gi aá, gi aá kèn. Tànòr Babilôn doó mvúób. À lé bò nùàr wónɔ doónɔ sela feéh naâ sár.»

⁹ Te mè yeé ke, cìlì Càn déi baá cu bò dé fà doô jomo njege bele, à né ké ter logó njií, ye: Bòó

mé dua yeé nyam mé naâ ké dùà doô nde né gèr ñené, bòó mé né ñgùlà múr seèn dua, mé né gi mé mágá seèn yoòr, né mene beè, né mene toò kuún doón

¹⁰ nde gi né mé mbè fúru-temé Càṅ ñueé kuú, te bó kekòò. Bó nde né tuar te we tarê yilá ndeé, bó nde né gèr mé we nyùm nàgàkèn fì ñené. Bó gèr ñene nde né toò bò cìlì Càṅ mé *Mbìeè Sè mè.

¹¹ Ju weè mé né bó ṅgie den sâ, nde né ter dé kèi cèn faár yilí ṅaá den. Bòó mé né nyam hèllè dua, mé né ñgùlà múr seèn dua, mé né gi mé mágá seèn yoòr doón nde né gèr ñené. Cíbì mé lou mene bó dù ndé ṅgwéh.»

¹² Sâ bò Càṅ bò a, yóló dé bòn yolò. Lòu sam, bó ṅgweé né dé bòn sòn Càṅ, bó temé kwaá njií né yoòr Yeésò ndo.

¹³ Yeé gi aá, mè ṅgweé njií hueh déi ké te vulúu ye mè a: Nyàgà bò njií hèn nyagaà. Ye mè a, nyàgà ye: Duòòm lan nde ké toò, bò nùàr mé kuú né mé yilí Fehtoò beèh lè, Càṅ nde né bó kulú.» Hueh doô yeé tueé gi aá, Cúcuí ṅagâ gwaán, ye: Nyea, né môn, à nde né bó kulú. Kènê gèr sam cuú, bó dù bá dé duù; tàb seé bòn baá cie.»

Bólé baá kèn

¹⁴ Jomo sâ mè ke njií njeré déi faá nùàr nò, né ké te vulú nuù wulésé mân ñené den, à né mé tàmm ṅôg felè, bó tàmm sâ me né mé goó; à né cu mé bòu nulásé mân beè ndo.

15 Mè yeé ke, cìlì Càn ðèi yuo kela baá ké *gwà Càn koó, à né ké ter logó njií, ye nùà ké te vúlú nuú doó a: Siè nyégé bòu sieè; baá cu, yab baá bɔlé, baá dé hobô.»

16 À yeé ngweé aá ménâ, à kura yií keêh bòu seèn hèllè ká doó ndo. Tètèi sam tàbè mvûâr!

17 Jomo sâ cìlì Càn ðèi yuo kela cuú ké gwà Càn koó ké te vulúu, à né mé bòu ðèi beè ndo.

18 Mè ñene cìlì Càn ðèi yuo kela cuú baá, à la naâ dé seèn ké toò kɔ̀; seé seèn né mé we. Dé sâ né ké ter logó njií, ye nùà bòu doó a: Kènê tàb toú ké te wónge te gi aá kèn. Wèh bòu yeé, ndé bó mvurú bele.

19 Cìlì Càn doó yeé ngweé aá ménâ, à weh bòu seèn ndo, à kura yií keêh ká doó, à mvurú bilí tàb toú ká doó doón, à ñuaán su njií ké te vua njùn Cànje.

20 Vua sâ né ké jomo loó mân, bó doró den baá-re teèn. Bó yeé baá doró, húóm yuo seér teèn kɔ̀, né faá gùm nòmò koó nɔ kwaár ndeé. Húóm doó kwar sɔm gùm kílómétà yuií tagár, lé naâ yilá ndo. Mɔ nyam tébágàr yila teèn, ngògò jíím, feh le lom cie kɔ̀.

15

Bò cìlì Càn mé gèr téhbeh beè

1 Jomo sâ mè ñene njií kèkènè njeré ðèi ké te vulúu, hiím yɔgó mè. Lé naâ bò cìlì Càn téhbeh; bó beè né mé ñèh nduàn téhbeh ndo. Càn bò nùàr gèr feh ceré nde né mé ñèh.

² Mè ñene njií cu njeré déi, né faá tàmbàñ tuùb ndo, né faá daregà ndo, né mé we mene laga den. Bò nùàr né ké kwarè ndèndèn tuùb sâ njebá den. Bò sâ bò lé naâ nyam doô bô ñgùlà múr seèn taré yogó, bó lé naâ nyam mé yilí seèn né seér dé kulâ hèllè taré yogó ndo. Bò cìlì Càn sâ lé naá giì mé nján beè-beè; Càn lé haá naâ bó nján sâ kóó.

³ Bó né bené de, né bené Músi nùà seê Càn mé bené *Mbieè Sèmè, bó né de ye:
Càn ndeèr Nùà terrèb, seé yeè né tànòr kela,
né nòré ndo.
Nùà Dueè felè dà m lò nùàr né cegé wò.
Ceér yeè doóné né gi teèn dilí yilá, wò né nùà gècèn.

⁴ Nuaá mé wò sén ndé ñgwéh né nèi wa?
Nèi wò *sùmù ndé ñgwéh ndo wa?
Lòu sam, nùà joloò gi lom né wò.
Lò nùàr wóné doóné ndeè né waá giì,
bó cemmé toò yeè, bó né wò kéí bilí.
Lòu sam, seé yeè baá bèsonè ñené ñagá.»

⁵ Jomo sâ, mè ke cu, *gwà Càn koô gulu baá ké te vulúu, *gwà cògò mé Càn ñené yuo kelà yeé teèn né ké gwò ñené den.

⁶ Bò cìlì Càn téhbeh doô yuo kelà ké gwò ndo, bó beè née mé bò njèh nduàn téhbeh doô ye. Cògò wula njerré lom né bó yoòr pób, bó cam tená bele né mé kándá goô.

⁷ Njèh làn cén déi lètenè bò nèà bò doô, weh ñgàb njùn téhbeh, haá kwaá bele bò cìlì Càn

téhbeh doô beè-beè. Fúru-temé Càn Ndeèr né bele lè dedeí. Bó bò ngàb sâ me bele né mé goó.

⁸ Bó yeé baá mé njéh beè beè, *sùsùm Càn mé terrèb Càn ñené yuo kelà ndo, jeré yuú gwà Càn mé ju, né bò nùàr dé gwò yilâ faañ yogó. Ko séé bò njèh nduàn téhbeh beè bò cìlì Càn doô mboón aá, sâ ye.

16

Bó ngàb njùn

¹ Jomo sâ mè ngweé njií hueh déi baá ké gwà Càn koô logó, ye bò cìlì Càn téhbeh doô a: Bò ngàb njùn Càn téhbeh doón, bí ndé sù ní ké te wóñe.»

² Cìlì Càn dé toò jògò njege yuo, nde su njií ngàb dé seèn. Bòó mé dua yeé ngùlàmur doó, nyer yulásé mân ñar yila bó yoòr. Bòó mé né mé mágá nyaàm doô yoòr doón ñene kuú gi mé gèr njùn sâ.

³ Cìlì Càn dé jomò su njií ngàb dé seèn dùà te ndèndèn nòmò. Nòmò ña húóm, né faá húóm komô no; njèh dùà doón kuú gi.

⁴ Cìlì Càn dé tagâr nde ngàb dé seèn dùà su njií ndo: bò nòmò kokoô mé bò nduùn mene ña gi húóm.

⁵ Mè yeé ngweé, cìlì Càn déi baá tueé. Dé sâ, séé seèn né yeé mé nòmò. À ye Càn a: Môn Càn Dueè, wò né lom Nùà dilí koó. Wò né léi jògò, wò

né kènê ndo. Nùà gècên né wò. Wò ju hên tena yíí né teèn.

⁶ Bò nùà hên né gi bò wúlá-nùàr bò. Dàm húóm bò sòn yeè bò mé bò nùàr yeè doón, lo berré gi beè bò nùà hên, wò bó húóm hên kura yíí né teèn.»

⁷ Hueh déi den cuù ké te ko, ye: Môn Càṅ Dueè Nùà terrèb, wò ju tena yíí yeé teèn.»

⁸ Jomo sâ cìlì Càṅ dé nèà su njií ngàb dé seèn ké te lou; lou kwa terreb faá we no, te à fií bò nùàr.

⁹ À yila bó fií ndo. Yeé baá bó seé weh, bó duagá seér cu lòù, bó lòò temé kweéh seêr. Càṅ mé terreb felè bò njèh gèr sâ né beè seèn, bó seb seér cu bú lòù. Yeé baá ménâ, bó bú sèn cú ndo.

¹⁰ Cìlì Càṅ dé tîn su njií ngàb dé seèn te kogo nyam doô; cibí die te lò seèn, yili mban lo bò nùàr seèn ménâ, gèr kwaá njií bó be yoèr. Bó né leba mé nyie yieé,

¹¹ nyer yulásé mân né bó yoèr ñaár yilá. Bó lòò dene boòn kweéh seêr, bó seb seér cu Càṅ Nùà vulù lòù.

¹² Cìlì Càṅ dé ténjên nde su njií ngàb dé seèn te nòmò koô mé bó yilá né Efrátè doô. Nòmò hèllè ñemá yuo, te bò mgbè mé yuo ndeè né kèb bà sela kela sa.

¹³ Mè yeé ke, bò tándulu déi tagár yuo kelà baá kèn, bó den bele né faá kùlà no. Déi yuo kelà sònò mèmàm, déi sònò nyam doô, déi sònò nùà ndòn hèllè.

¹⁴ Seé bò tándulu sâ né táhunó lètenè bò mgbéemgbè wón doón boó yon goò, bó né bó yilá

bilí gò, te loù mé Càn terrèb nde né ju tená, bó bó kwaá njií taáb doó.

¹⁵ Jue mè Yeésò, mè nab waà nde né faá yíb nò. Samésé nde né nuaá mé né làn mé cògò yoòr. À dé seèn toò bò nùàr loù sâ, lunṭuru gò ndé ṅwéh.»

¹⁶ Bò tándulu doó né ka mé bò mgbèémgbè bilí ndeé, bó nde bilí kwaá bó ké Harmagedôn; né yilí bèh sâ te ju *hebreéh.

¹⁷ Jomo sâ cìli Càn dé téhbeèh su njií ṅgàb dé seèn ké ter mbaá. À yeé su som aá, mè ṅgweé njií hueh déi baá ké *gwà Càn koò te kògò Càn ṅgulí taré, ye: Bó baá kèn! Bó baá kèn!»

¹⁸ Yeé baá ménâ tueé den, mbàn die, nu gwaán, bò hueh né ṅgulí, tàbè jilí taré, dé tueé sam. Bèh loó mé naâ-naà mé Càn lo meè nùàr, gèh tàbè jilí taré bú sâ lo nées teèn sam ye.

¹⁹ Tàbè kerré geé kwaá Babilôn bèh tagár; bò loó kokoò ká lè wónje dónṅ ṅemmé tobé yuo gi ndò. Càn yeé nde munó njií dé Babilôn mân, temé ṅaâ bú, à kura njií gi bú ṅgàb nṅùṅ lè.

²⁰ Gùm ten tàbè dé kàn mé né lètenè nòmò dónṅ kum le dùà; nùàr tòr mé njéh ṅéné cú ndò.

²¹ Bò mege boò faá gùm nyèn nò né ké ter komó suagâ, né bò nùàr seé weh. Bó yila cu Càn mé njéh lòù selé seêr, sâ bógó yógó baá!

16:15 16:15 Mat. 24:43-44; Lùk 12:39-40; Vuú 3:3   **16:16 16:16**
 2 Rois 23:29; Zach. 12:11   **16:18 16:18** Vuú 8:5; 11:13, 19   **16:19**
16:19 Es. 51:17   **16:20 16:20** Vuú 6:14   **16:21 16:21** Ex. 9:23;
 Vuú 11:19

17

Mei bò sormbeè

¹ Lètenè bò cìlì Càn téhbeèh mé lé naâ mé bò ngàb téhbeh beè doô, cén déi lètenè bòn waà ye mè a: Ndê mè feh kwaá wò njolò. Né gèr mé nde né mei bò sormbeè kwa; mè jue né tàyàm loô mé bó me kwaá né ké te làrè nòmò doô.

² À bò mgbèémgbè wónj doónj jin gi né kóó, bó bó tobó kuú gi aá kèn. Kènê, bò nùàr wónj doónj sela tobó nde gi aá mé njéh ménâ ndo.»

³ Yeé baá ménâ, Cúcuí Nágá waà kema mè ndo, cìlì Càn doô weh njií mè ké ya dueè. Wa ké teèn, mè ñene njií ma déi, à né ké ngètenè nyam déi bèlèsé mân ñaá den. Nyam sâ né mé feh felè téhbeh, lulí né teèn yulà. Bó nyagá lamé kwaá né nyam hèllè bò yilí séb-Càn yo doónj.

⁴ Ma doô dé seèn yoòr lé naâ mé cògò bèlè jùm mé bèlè yôn mân. À né mé lòn bèlè tieè; à né mé taá ndòn mé gòm feh hihiné yoòr deí; à weh sie né ngàb déi mé be gaâ, bó ngàb sâ me né mé goó. Lè ngàb hèllè né lom ndândaà bò njèh fefoó. Bò njèh fefoó sâ né njègè yàgà yon tobó goó seèn hèllè.

⁵ Yilí déi né ma hèllè toò kuûn nyagá den; bó nyagá gugó né Tànòr Babilôn mei bò sormbeè, ye né ngum veèn bò nùàr wónj doónj.

⁶ Mè yeé ke njií, ma hèllè baá mé húóm bò nùàr Yeésò sela den, né húóm bò sòn Yeésò bò mé bó lé wula gi naâ felè Yeésò doô. Geí seér mè lòu.

⁷ Cìlì Càn doô ye mè a: Té mbaá hím kú; mè nde né wò kwòm ma kíê se. Nyam seèn mé feh téhbeh mé lulí teèn yulà doô, mè nde né wò kwòm seèn se ndo. Kwòm sâ lé leér deén naâ bèh nábe.

⁸ Nyam mé wò né ñené kíê cemá sam cuú, wanóñ léí toò à lé naá gii cemásé. Mé njéh mene, à nde cuú né te lege ngobè doô komo yuo kelâ, te Càn bú wula calé som cu ye dé kèi cên. Bòó mé Càn lo yilí bòn te mvù yòñe ké bèh duóm nyàgà kwá ná ñgwêh doón, nde né nyam hên ñené, bó geí gi. Lòu sam, nyam doô teèn sam cuú lòu, wanóñ léí toò à lé naá gii cemásé, toò hên à nde cuú né yuo kelâ.»

⁹ À den cuú ye mè a: Kò bò nùàr den lom mé lo, sâ ye; wanóñ bò ngòr hên né taré. Mè tueé wò, wò né feh téhbeh felè nyam doô ñené, né bò tòr téhbeh mé ma doô den yeé teèn; né cu bò mgbèmgbè hihiné téhbeh ndo.

¹⁰ Bò tîn bò déi die yuo aá teèn. Cén déi né kènê te kogo. Mbeí bòn dé téhbeèh doô, cu seèn née wá ñgwéeh ye. Mò ndeè waà baá, à ndeè te mgbè sâ cèr dè ndé ñgwéeh ndo.

¹¹ Nyam doô mé feh seèn mgbè dé téndelê hên cer nde né kóó, à cemá sam cuú lòu, wanóñ à lé naá gii cemásé. Mgbè hèllè né lètenè bò téhbeh bò doô ndo, à nde cuú né komo yuo kelâ, te Càn wula calé som cu ye bú dé kèi cên.»

¹² À den cuú ye mè a: Kè, bò lulí seèn yulà mé wò la naâ ñené doô, né bò mgbè hihiné yulà ndo;

bò sâ bò née dé bòn cèr dùòm ñgwéeh ye. Càn nde né bó bò nyam doô dónj terreb haá gií; ñjèh cén, bó cer weh cegé nde né mgbè yòn loù cén ndóg.

¹³ Bó yulà dónj baá gi mé sòn cên; bó terreb bòn haá ñjii gi aá mé nyam doô, te à mgbè cer kóó.

¹⁴ Bó nde né taáb mé *Mbieè Sèmè kaga ñjii. Mbieè Sèmè nde né bó yóó ndo. Lòu sam, Mgbè bò mgbè né lom bú. Nùà Dueè felè bò dudueèr bò dónj gi lom né bú ndo. Bó bò nùàr seèn né kóó, à lé bó balé sóóm naâ kóó, à weh kwaá bó beè seèn. Bò sâ bò née dé bòn kóbè sâ.»

¹⁵ Cìlì Càn doô den cuù, ye mè a: Ñgwééh nòmò mé sormbe hèllè la naâ teèn doô, wò la naâ ñené wa? Né dà m bò nùàr mé lò hihiné, mé ju hihiné ndo.»

¹⁶ Ye mè a: Ñgwééh wò naâ bò lulí yulà mé nyam doô mene ñené ndo wa? Bó nde né mèi bò sormbeè doô seé weh; bó nde né bú bunó, bó huaré kwaá bú lunṭuru, te bó yieé ñaré sòm ye bú, bó nde né dé jomò ñgie calé sòm ndo.

¹⁷ Sâ dónj Càn ye te bò lulí yulà bó bò nyam doô saga sòn, bó terreb bòn haá ñjii mé nyam doô, te à cer mgbè mé ñjéh; sâ Càn ye te mboón faá nyí gwaán nê, faá nyí lé naâ tueé kwaá ndo.»

¹⁸ Cìlì Càn doô den cuù, ye mè a: Ma mé wò la ñenè naâ doô, né tãṅòr loó koô; bò mgbè ká lè wónje dónj né gi ka seèn.»

18

Babilôn doó mvúób

¹ Jomo sâ, mè yeé ke, cìlì Càn deí baá cuè ké te vulúu suagâ. Dé sâ bó jege haá né bú terreb duesé mân beè; njènjàn seèn ba ñagá sie né *wónj doónj beè.

² Dé sâ logó njií ké ter, ye: Mvúób, tànòr Babilôn doó mvúôb! À baá kènê mvùr bò tándulù, à baá gbàñ bò càñ vevenê, mé bò non vevenê feh hihiné ndo. Doó sâ baá kènê mbàn bò ñgùgò, bó bò jùkuùm.

³ À lé selá baá kela, à lò nùàr doónj sela feh gi né sár. Dàm bò mgbè wónj doónj jin weh gi aá beè seèn, bó bó né tobó. Bò toón bò wónj doónj ña keéh gi aá bò lilieê bò mé njéh.»

⁴ Mè yeé ñgweé, hueh deí baá cu ké te vulúu ñgulí, ye: Bí cú yo, bò nùàr mò, bí yùò lo sâ yuoò. Mò sam, bó nde né bí mé veên jin; bí nde né gèr teèn ñené keéh.

⁵ Bí yùò yoòr boòn yuoò. Veên boòn yogó baá, nañ kwa baá Càn ké te vulúu, à baá mé njèh boòn lè.

⁶ Bí wèh loó sâ seé, faá à lé naâ bí seé weh no. Bí bá kúrá njií jí bú ñgàb mbè fà lè, te taré yogó dé seèn cén mé à lé haá naâ bí doô.

⁷ Sòn sèsàm mé púnò seèn bí kúrá lòm bú gèr yulásé mân, ye nyí né mgbè mé feh nyí sé wa? Nyí nùà kú sam; ye ndóg cio nyí njeré deí bó ndé ñgwéh ndo sé wa?

⁸ Kwá noónj, dùkàn baá ndeê: beén mé cio bó bò cùè nde né bú bomó kwa; doónj nde né mé

18:2 18:2 Es. 13:21; 21:9; Jér. 50:39; 51:8; Vuú 14:8   **18:3 18:3**
 Es. 23:17; Jér. 51:7   **18:4 18:4** Es. 48:20; Jér. 50:8; 51:6, 45
18:5 18:5 Gen. 18:20-21; Jér. 51:9   **18:6 18:6** Ps. 137:8; Jér.
 50:29   **18:7 18:7-8** Es. 47:7-9

ciée cên. We nde né bò dé jomò ηgie nagá som ndo. Lòu sam, Càn Dueè bú mé ju sie né kóó. Nùà terrèb né bú.»

⁹ Bò mgbèémgbè mé lé bɔ́ tobó gɔ́ naâ yàgà mé bú wón dɔ́n faá né njèh ndà nɔ, nde gi né ju weè seèn lòu sâ ηené njií, bó nde né mé kwòm lòu sâ yueé bieé kuú ndo.

¹⁰ Bó nde né bèh ndón-ndòn mé veéh njebá den, te gèr hèllè bó teèn kwà kék cú, bó keí den teèn, ye: Gèr-e, Babilône gèr-e! Tàyàm Babilôn, meì bò lóó koô, baá doó mvúób; dɔ́n né te yòn lòu cén-e.»

¹¹ Bò toón bò wón dɔ́n yueé kuú gi nde né mé mbà seèn lòu sâ ndo, ye: Bò neì béh goó beè ηge weh nde cu né kóó?

¹² Bò lòn o, bò taá ndòn o, bò gòm o, bò cògò nyàgàm o, bò dé nyényógòr o, bò dé nùnùgò o, bò dé lularê o, dɔ́n neì béh beè ηge weh cu nde né kóó wa? Bò mé nde cu né bò touú múmû feh hihiné ηge bele teèn sam cuú. Bò njií mé bó bɔ́ bele né mé nyie tòn o, mé touú gècên o, mé lòn bèlè o, mé taá ndòn o, dɔ́n nuaá mé nde né béh beè ηge weh teèn sam cuú.

¹³ Né mene bò soó, bò sibi, bò kómó-múmû feh hihiné mé bò san, nùàr ηgè ndé cú. Bò mbè, bò kómó, bò nyùm, bò yolo, bò nàgà, bò mbieè, bò nyam tébàgàr, bò pús, mé bò kwer, neì beè beè ηge cu nde né kóó wa? Te nùàr mé gùm mene ηge cu nde né neì ndo wa?»

¹⁴ Bò toón bò hèllè né mé tànòr loô séná yueé bieé njií den, ye bú a: Wò vu aá be, hèn bò njií

mé wò lé naá giì gwaán dɔ́ŋ mvûŋ; hên dàm bò njèh yeé mé yila lom yeé wò yoòr hèllè dɔ́ŋ kùmjèg! Kènè bó baá njòlò yeé nyúér dé ndôg.»

¹⁵ Bò toón bò mé yili gi yeé mé lóó sâ dɔ́ŋ nde gi né bèh ndɔ́ŋ-ndòŋ mé veéh njebá den, te gèr hèllè bó teèn kwà kék cú; bó né mé mbà seèn yueé kuú,

¹⁶ ye: Gèr-e! Bí kè njèh gèr kán, tàyàm lóó hên kum yuo aá, lóó hèllè nyegé kuú aá mé yàgà dé lòu. Sâ, bò cògò nyàgàm baá gi yoòr nyogór den; lòŋ yàgà tie deí, bó me gi né mé goó ndɔ, sâ bò taá ndòn mé gòm baá gi yoòr lané den.

¹⁷ Mé njéh mene, dɔ́ŋ lé naá cegê te yòŋ lòu cén-tà-cén ŋgie yuo.»

Bò fár-bàtô bò, mé bò kokoô bò teèn mene, bò yílá-bàtô bò mé bòó mé yili yeé mé nòmò dɔ́ŋ, lé naá giì bèh ndɔ́ŋ-ndòŋ njebá den,

¹⁸ bó né ju weè seèn ŋené njií, bó né keéŋ den, ye: Bí kè ní tàyàm lòô faá cí nɔ, baá doó mvúób!»

¹⁹ Bó né ménâ tueé, bó né fùfú felè ŋuaán su, bó né mé mbà seèn yueé kuú, kék né silí, ye: Tàyàm lóó hên ŋene kuú mé gèr! Bí kè njèh gèr kán, tàyàm lòô mé yili sòm yeé dàm bò bàtô bò kóó hên, kum yuo aá te yòŋ lòu cén faá njèh mbaâ nɔ.»

²⁰ Mòn! Vulú, sàmè sér dé yeé mé kùmjèg hèllè lòu; bí bò Càŋ bò sàmè ŋáŋ sér dé samê. Bò *sòn-Càŋ bò mé bò mbòŋ tebê a, sàmè gí ménâ

18:15 18:15 Ese. 27:31, 36   **18:17 18:17** Es. 23:14; Ese. 27:26-30

18:18 18:18 Ese. 27:32   **18:19 18:19** Ese. 27:30-34   **18:20**

18:20 Deut. 32:43; Jér. 51:48

ndo. Càn bie som aá bó biéb sòn veên mé bó lé bóó naâ bí doô.

²¹ Yeé baá ménâ, cìlì Càn terrèb déi jɔgɔ wellê tàgèrà taá déi faá nyèn nɔ, à si tulu njií dùà te ndèndèŋ nòmò, à né sònò tueé, ye: Kùmjèg. Bó tàyàm Babilôn ñéné ndé cú ndóg, bó tob ba njií nde né bú doó mé terreŋ ka mân nág!

²² Dàm bò njàŋ bò mé bò dè-bené bò ké Babilôn ñgíb; dàm bò túágá-tògò bò mé bò túágá-tàŋ bò ñgíb ndo. Nùà seé déi ké teèn ñéné yùò ndé cù; bó hueh nyèn ké teèn ñgwé ndé cú;

²³ mugó lâm déi ké teèn bá ndé cú; ndóg bó hueh fuaân ké teèn ñgwé ndé cú. Lòu sam, bò toón bò yeé sâ lé ye, bó né kela sé wa? Wò né-re táhunó yeé sâ bóó bele, wò né bò nùàr wónŋ dónŋ bele gɔ.

²⁴ Babilôn gèr hèn ñene yií né teèn: dàm húóm bò sòn-Càn bò o, bò Càn bò o, dàm húôm bòó mé bó lé naá giì wulá dónŋ né gi lè Babilôn, kòcò!»

19

¹ Jomo sâ mè ñgweé njií hueh tarê déi ké te vulúu, né faá hueh cìlì nùàr nɔ tuòm den, ye: Bí sén Càn seèn! Bèh yili yuòò né beé seèn, Nùà *sùsùm né bú, be terrèb seèn baá ter.

² À né yeé ju teèn tená yií, à meì bò sormbeè hèn mé ju sie yií né teèn. Ma hèllè lé *wónŋ te yàgà yonŋe nagá yií naâ kóó. À lé bò seé bò Càn

---

18:21 18:21 Jér. 51:63-64; Ese. 26:21   **18:22 18:22-23** Jér. 7:34; 25:10   **18:22 18:22** Ese. 26:13; Es. 24:8   **18:24 18:24** Jér. 51:49
19:2 19:2 Deut. 32:43; 2 Rois 9:7

wula giì naâ kóó ndó. Càn bú gèr feh keéh né dé cí.»

³ Bó den cuù ye: Bí sèn Càn seèn! Kùsàn* kwaré baá felè tàyàm lóó hèllè kèn; ju weè seèn baá ter dé kèi cèn faár yilí ñaá.»

⁴ Bó yeé tueé gi aá, bò kokoô bò ndètoón cùòb nèà, mé bò lèlàn bò nèà doô sue cemmé nde gi doó, bó né Càn ké te kogo keí, bó ye: Mòn, kùsèm Càn Dueè!»

Kùrmò fù *Mbieè Sèmè

⁵ Mè yeé ñgweé, hueh déi baá ké te kogo ñgulí, ye: Bí sèn Càn beèh seèn! Bí bò seé bò seèn mé né sòn seèn ñgweé, kàm bò o, huaán tètòr o, bí sèn bú seèn.»

⁶ Jomo sâ mè ñgweé ñjií cu hueh déi né faá hueh cìlì nùàr nò tuòm den; né faá nòmò vùvù nò ñgulí, né cu faá nu nò gwaán ndó. Ké teèn né tuòm den, ye:

Bí sèn Càn seèn! Né Càn dueè Nùà terrèb.

Mbàm seèn baá bèsóne ñené yuo kelâ.

⁷ Béh sèsamè, béh dòbò tàbè dobò,

béh né bú mbaàn haá.

Kùrmò Mbieè Sèmè baá dé yieê,

Fù nyegé gi aá yàgà.

⁸ Bó ye bú a, sù kwá cògò nyógòr yoòr,

né bórésé mân, ñagásé mân ndó.»

Cògò ñagâ sâ né kàn; à me ñjií né mé seé didilí bò Càn bò.

⁹ Cìlì Càn ye mè a: Wèh mvù, nyàgà kwá teèn ye: Samésé né bòó mé bó lé naá giì bó yilá, te

---

19:3 19:3 Es. 34:10 * **19:3 19:3** Kùsàn né we tarê. **19:5 19:5**
 Ps. 115:13 **19:6 19:6** Ese. 1:24; Ps. 93:1; 97:1; 99:1 **19:9 19:9**
 Mat. 22:2-3

bó yieé kùrmò Mbieè Sèmè.» À den cuù, ye mè a: Bò ngòr hên né lom bò jéjég ngòr mé naá giì sònò Càn.»

¹⁰ Mè jɔɔ die nde ka seèn, ye te mè keí bú. À deên ndo, ye mè a: Té môn bó! Mè né lom nùà seê Càn faá bí bò mbeí yeè nɔ. Ngweéh bí né gi mé sòn Yeésò lè mà. Dùà lòm Càn!»

Ngòr gècên mé Yeésò né cie ñené kwaá doón haá yeé bò *sòn-Càn bò terreb lè seé boón kó.

Nuaá mé né te nyam tébágàr wulésé mân

¹¹ Jomo sâ, mè yeé ke, vulú gulu logó baá, nyam tébágàr déi wulésé mân né ké teèn mé nùàr ngètenè ñené den. Yilí nùàr sâ né Nùà jéjêg mé Nùà gècên; à ju tena yií né teèn, à taáb lie yií né teèn ndo.

¹² Njolo bo gui lom né bú lè faá boɔgò weè nɔ; à né mé bò tà̀m ngôg felè gur den. À né mé yilí déi yoòr nyagá den, nuaré déi yilí sâ ngwé kòmò ngwéh, kɔ cegé né bú.

¹³ À né mé cògò déi lélán húôm mân yoòr. Bó nùà sâ yilá né Ngòr Càn.

¹⁴ À né mé bòn bò taáb bò dé ké te vulúu jomo, bó ñaá den bele né te nyam tébágà wuwulê mân, bó né gi mé cògò nyógòr wuwulê mân yoòr ndo, né lom ñagásé tâñ.

¹⁵ À sònò nema sie né tà̀ndòn bòu déi ñobósé mân, à nde né lò dé kàn mé ñéh doó hobó su; à nde né lò dé kân seé mé cùgò lòn weh; à nde

doró den bó ké te vua mé njùṅ Càn terrèb né teèn doô.

¹⁶ Bó nyagá kwaá né bú yilí déi te cògò, déi te ngeêh, ye: Mgbè bò mgbè né lom bú. Nùà dueè felè bò dudueèr bò dɔ́ɔ́ṅ gi lom né bú ndɔ.»

¹⁷ Mè yeé ke cu, cìlì Càn déi baá ké te lou njebá den, à né bò non ké te vulúu dɔ́ɔ́ṅ mé hueh tarê yilá bilí, ye bó a: Bí bilí ndé gí kùrmò Càn yieé ma.

¹⁸ Bí ndê núógó yieé. Né núógó bò mgbèémgbè mé bò kwaá-taáb; núógó bò sɔ́jì, bò nyam tébágàr mé bò ṅá-nyam bò; né núógó nùàr dɔ́ɔ́ṅ: núógó bò kweèr, núógó bò lòu bò, núógó kàm bò mé huaán maàn mene, bí ndê bó seé weh.»

¹⁹ Mè yeé ke, nyam veèn doô bó bò mgbèémgbè wɔ́ṅ dɔ́ɔ́ṅ wɔ́ṅ gi aá sòn, bó bilí gi aá bò sɔ́jì bɔ̀ɔ̀n, te bó lie taáb mé nùà nyam tébágàr doô bó bò nùàr seèn.

²⁰ Bò hèn bò sie nyam veèn hèllè. Nùà ndòn mé bɔ́ɔ́ bele yeé táhunó toò nyam doô, bó sie bilí mé bú mene. À lé bò nùàr bele deén naâ mé táhunó hèllè, bó né bó mágá nyam doô yoòr tɔ̀ré kwaá, ye bó a, dùà ṅgùlámúr nyam hèllè. Bó yeé sie aá nyam doô bô nùà ndòn hèllè, bó si njií bó te ndèndèṅ weè, lèlàn ménâ. Lé naâ we nyùm nàgàkèn.

²¹ Nùà nyam tébágàr doô kɔ̀ré wula gi bò taáb bò nyam hèllè ndɔ. Lé naâ mé tàndòṅ bòu sònò seèn doô. Lòu sâ non dɔ́ɔ́ṅ fulu gi núógó.

20

Bò nyèmà kám

¹ Mè yeé ke, cìlì Càn déi baá cuù ké te vulúu suagâ, à né mé kî lege ηgobè beè, à né cu mé tàkpèg yuií lòn mán beè ndo.

² À waà, à cab sie mèmàm doô, né cu ka bú kuúm sàb hèllè, sâ tueé né ye, né táhòrò, yilí seèn déi né cu *Sátàn ndo. Cìlì Càn yeé sie aá bú, à kaga kwaá bú te yuií lòn, te à boó teèn nyèmà kám,

³ à nde bú te lege ηgobè jɔgɔ si njií ndo, à kibí, à ferá lɔ bú teèn, à lier nyegé, te mèmàm hèllè tena le dòù, te à lò nùàr bèlè kwà cú, kɔ baá nyèmà kám, bó se yi weh cu ye bú.

⁴ Jomo sâ mè ηene njií bò kɔgɔ: nùàr né bele teteèn. Bó lé naâ bó terreb ju tenâ haá. Mè ηene njií càn bò nùàr Càn ndo. Né càn bò nuaá mé bó lé naâ bó feh kɔré som, ye bó lé naâ sòn Yeésò tueé, bó lé naâ bò nùàr ηgòr Càn se fí. Bò sâ bò lé dé boòn nyam doô dùà ná ηgwêh, bó ηgùlà múr seèn dùà ηgwêh ndo. Mágá nyam hèllè lé bó yoòr ná ηgwêh, né mene toò kuùn, né mene beè, lé bó yoòr ná ηgwêh. Bò sâ bò lé naá cuù yòn kwa; bó bò Yeésò boó te kɔgɔ dɔɔn nyèmà kám.

⁵ Hên né bèh dòù komo yuoò dé toò jògò. Bò komó déi dòù kòmò yuò ndé ηgwêh, kɔ baá cu nyèmà kám, sâ ye.

⁶ Bòó mé né gi lètenè bò toò jògò bò sâ teèn dɔɔn nde né samésé den, bó ηa bò dé Càn. Cio dé jomò terreb felè boòn kwà ndé cú. Bó nde né bò *ηgàη sèmè den, bó den ηgàη *Nùà Còη ndo,

bó bò Nùà Còᅇ nde né te kɔgɔ dé nyèmà kâm cer den.

*Sátàn túᅇᅇ!

⁷ Mɔ nyèmà kám sâ kelà baá, bó nde cu né Sátàn ké dòu se yi,

⁸ à nde cu né bò nùàr wónᅇ dɔónᅇ bele gɔ. Sâ tueé né ye, à nde né lò Gôg bó Magôg yilá bilí, te bó kaga njií taáb mé Càn. Nùàr né teèn; bó maga lom né faá mbésebé nòmò koò nɔ,

⁹ bó né bèh dɔónᅇ tɔóm yuoô, bó né mbàn bò nùàr Càn beè kaán sie, bó kaᅇ bilí mé loó yí-temê Càn mene. Mé njéh mene, we ndeè né ké te vulúu suagá, ᅇgie ceré som bó.

¹⁰ Sátàn nuaá mé bele yeé bò nùàr, bó nde né bú loù sâ te ndèndèᅇ weè si njií; né we nyùm nàgàkèn. Bèh sâ bó lé nyam doô bó nùà ndòn hèllè si njií naâ teèn ndɔ. Bó ké tuar sâ tegé den nde né cibí mé lou mene, dé nyèmà mé nyèmà.

Ju dé cèrè jomò

¹¹ Jomo sâ mè ᅇene njií tà-gàg kɔgò déi wulésé mân, nùàr né ké teèn den den. Tàbè bô vulú nyue leér yuo bú toò ndɔ, bó fà dɔónᅇ vu gi be mé bèh denè bɔòn.

¹² Mè yeé ke cu, bò nùàr mé lé naá gi kuú, baá gi ké toò kɔgò njebá den. Lé naâ bò dé kokoô mé bò dé tetɔôr mene. Mè yeé ke, bó baá bò mvù lelɔᅇ komó kwaá. Bó sie komo mvù déi, dé sâ né mvù yòᅇ. Bó duɔóm ju felè nùà kàn tueê, bó né felè nùà kân faá bó lé naâ nyagá kwaá nɔ tená, bó ju tena lom jéjég faá seé nùà kàn tueé nê nɔ.

¹³ Nòmò koò né mé bò komó dé beè seèn jògó ndeê, cio bô ndugo bò càṅ né mé bò komó dé beè bòn jògó ndeê ndo. Ju né felè nùà kàn faá seé seèn tueé nê no, tená.

¹⁴ Bó vulú su njií cio bô ndugo bò càṅ ké tuar te ndèndèn weè ndo. Bèh sâ né bèh cio dé jomò kuû.

¹⁵ Bòò mé yilí bòn lè mvù yòṅe nyàgà dèn ṅgwéh doṅ, bó vulú su njií gi bó ké teèn ménâ ndo.

21

Vulú feê mé tàbè feê

¹ Jomo sâ mè ṅene njií vulú feê, mé tàbè feê ndo. Sâ vulú dé toò jògò mé tàbè dé toò jògò lé dé bòn nyue nde aá kèn. Ndèndèn nòmò teèn sam cuú ndo.

² Mè ṅene njií loó déi ṅagásé mân; né Jerusalem dé feê ṅené yuo kelà né ké te vulú beè Càṅ kóó; né ká doó suagâ. Càṅ nyegé lom né bú yàgà faá fù nde né yoòr siì no.

³ Mè yeé ṅweé, hueh tarê déi baá ké te kogo ṅgulí den, ye: Kènê, bèh denè Càṅ baá ké lètenè bò nùàr! Bó bó den nde aá kóó, bó baá bò nùàr seèn, Càṅ bòn né lom bú.

⁴ Bú nùà ṅhèh nde né bó yímé njolò fo; bó kú ndé cú; yúé gi aá, mbà gi aá, cio teèn sam nde cuú, gèr gi aá ndo. Bò ṅhèh dé cucuûm gi aá dé jomò.»

⁵ Nuaá mé né ké te kɔɔ doô tueé njií ndo ye: Kènê, mè njèh dɔ́ɔ́ bɔ́ gi nde aá dé fefeê.» Jomo sâ, ye mè a: Nyàgà kwá bò ngòr hèn te mvùu, né lom bò jéjég ngòr mé né gi môn.»

⁶ À den cuù, ye mè a: Gi aá kèn! Feh né mè, tíí né mè ndo; Bei wón né mè, Cèrè-mbán né mè ndo. Nuaá né mé nyúá, mè nde né bú nòmò ñueê ké te nduùn yòñe haá, mè bú haá nde né dé lòu.

⁷ Nuaá mé né veên taré yɔgɔ́ dɔ́ɔ́, nde né gà bú sâ beè mò kwa; mè den nde né Càn seèn, à ña ñuna mò ndo.

⁸ Dé bò déi môn sam; mè jue né mé bò veéh bò, bò gogobô bò, bò dudulí bò, bò wúlá-nùàr bò, bò yòn tóbó gò yàgà bò, bò táhunó bò, bò dùà cècàn bò, mé bò nyeên bò dɔ́ɔ́, bó nde gi né mé gèr ñené kuú; bó silí njií nde né bó ké tuar te ndèndèn weè. We sâ né we nyùm nàgàkèn. Bèh sâ né bèh cio dé jomò kuú.»

Jerusalem dé feê

⁹ Lètenè bò cìlì Càn téhbeèh mé lé naâ mé bò ngàb gèr téhbeh dé jomò beè doô, cén déi lètenè bɔ̀n ndeè ye mè a: Ndê, mè feh keéh wò Fù *Mbieè Sèmè njolò.»

¹⁰ Cúcuí Ñagá waà kema mè ndo. Cìlì Càn doô jɔgɔ́ ñaá mé mè ké te ndón tòr déi dàbsé mân. Wa ké teèn, à feh keéh mè loó koô déi, né lom ñagásé tâñ; lé naâ Jerusalem mé né ké ter beè Càn, à lé ká doó suaga deén naâ koó;

¹¹ teèn né lom lélàn *sùsùm Càn; né faá taá ndòn nɔ beéh den.

12 Bògò kulasé mân né loó sâ beè kaṅ sie. Hin né teèn yulà cùòb fà; bò cìlì Càn yulà cùòb fà né teèn njebá tená bele. Yilí gèh bò huaán *Iserála yulà cùòb fà doón né gi te hin sâ nyagá kwaá bele.

13 Kèb loó dé kàn lé naâ mé hin teèn tagár: kèb fenê tagár, kèb túnò tagár, kèb bà tagár, kèb nyiib* tagár ndo.

14 Maṅ bògò né felè taá yulà cùòb fà njebá den. Yilí bò mbòṅ tebê Mbieè Sèmè yulà cùòb fà doón né felèbò nyagá den ndo.

15 Cìlì Càn mé naâ mé mè tueé njií doó lé naâ mé mòu beè, te à me loó mé njéh, à me bò hin mé bògò mé njéh ndo.

16 Loó sâ lé naâ gou-gou mân, hám bò dàb né gi kèi cén. Cìlì Càn doó duóm loó mé cùgò seèn meè: loó sâ lé naâ kilómétà kám fà mé yuií fà;† hám ménâ, dàb ménâ, dàb teèr ménâ ndo.

17 Cìlì Càn duóm cu bògò ménâ meè: dàb teèr lé naâ métà yulà téhbeh cùòb fà.‡ Dé sâ lé naâ mòu mé bò nùar me yeé njéh mé njéh.

18 Bó lé bògò sâ meè naâ mé gèh taá déi mân, yilí taá sâ né jâspè; bó loó dé seèn me né mé ndândaà goò, ṅagásé mân faá daregà nò.

19 Bó nyagá góné kwaá né maṅ bògò taá nyàgàm yoòr feh hihiné: taá toò jògò lé naâ

21:12 21:12-13 Ese. 48:30-35 * **21:13 21:13** Kèb mé lou yila yeé teèn. **21:15 21:15** Ese. 40:3 † **21:16 21:16** Mé ju greèk bó lé meè naâ mé stade". Kilómétà kám fà mé yuií fà sâ né stade" kamyulà cùòb fà. ‡ **21:17 21:17** Métà yulà téhbeh cùòb fà sâ né cakoór yuií mé yulà nèà cùòb nèà. **21:18 21:18-21** Es. 54:11-12

jâspè, jomo bele né sàfir, dé tagâr né àgàtà, dé nèà emarôdè,

²⁰ dé tîn né onîke, dé ténjên né sarduan, dé téhbeèh né kerisalítè, dé téndelê né beril, dé tárènèà né topàsè, dé yulà né kerisopràsè, dé yulà cùòb cên né tûrkwàsè, dé yulà cùòb fà né ametistè.

²¹ Bò hin yulà cùòb fà doò, bó dé kàn boó né mé taá huóómsé mân. Bó ceér lètenè loó me né mé goó ndo, ndândaà goò ñenésé mân.

²² Teèn lo sâ mè gwà Càṅ ñéné ṅgwéh. Gwà Càṅ dé seèn né seér Càṅ Dueè Nùà terrèb bô Mbieè Sèmè.

²³ Loó sâ dé seèn mé lou bô weéh táṅ ṅgwéh, *sùsùm Càṅ teèn ba njerré den né koó. Lám teèn né Mbieè Sèmè ndo.

²⁴ Nùàr wón doón nde né mé ñéh go ñené. Bò mgbèémgbè wón doón nde né ṅgúlú boòn ké teèn bilí ñjí jíí.

²⁵ Bò hin bógò doón nde gi né lelṅ soó den, bó bó cóló nyi ndé ṅgwéh; lòu sam, ké sâ cibí teèn sam.

²⁶ Bó nde né bò ñhè ṅṅungulí, mé bò ñhè teterrèb wón doón ké lo sâ bilí ñjí jíí.

²⁷ Ñhè cén, ñhè jéré déi lo sâ yílá nyi ndé ṅgwéh, ndóg bò dudulí bò mé bò nyeén bò teèn yílá nyi ndé ṅgwéh. Ké teèn yila cegé nde né bòó mé yílá boòn baá gi te mvù yòṅe nyagá den; mvù sâ né beè Mbieè Sèmè.

22

¹ Cìlì Càn feh keéh cu mè nòmò koô déi mân, né ké te kɔɔ Càn bô *Mbieè Sèmè kwaré yuo den, né nòmò yòn. Nòmò sâ wulá njerré lom né faá taá ndòn nɔ.

² Né lelo lètenè kpɔɔ ceêr kwaár bele den. Touú yòn né sòn nòmò kèb kân mé kèb yágà mene yaám den, wa yeé tàb mbei yulá cùòb fà te nyèmà cén-e; né te weéh dé kàne mbei cén waá. Yùè seèn né lèh mé né nùàr wón dɔón taré som.

³ Ké sâ njií mé né beè Càn duagásé dɔón teèn yílá ndé ngwéh. Kɔɔ Càn bô Mbieè Sèmè teèn den nde né kɔó, bò seé bò seèn nde né bú cu dɔón die den.

⁴ Bó nde né kuún seèn ñené; yilí seèn nde né bó toò kuún nyagá den.

⁵ Ké teèn cibí sam nde cuú, bó mé ñagâ lâm bô ñagâ lòu tán ndé cú ndɔ; Càn Dueè baá gi ké teèn ñagá den. Bó mgbè ké sâ cer den nde aá dé nyèmà mé nyèmà.

Cuú Yeésò

⁶ Cìlì Càn den cuú, ye mè a: Bò ngòr hên né gi bò jégé ngòr mé né gi môn. Càn Dueè lé haá naâ bô *sòn-Càn bô Cúcuí kɔó, à lé tema njií naâ cìlì seèn kɔó ndɔ, ye bú a: Ndé fèh kwá bò seé bò nyí bò njií mé nde gi né bɔó dɔón njolò ma.»

⁷ Jue mè Yeésò, mè baá ndeê! Bò ngòr mé lé naá gi sònò Càn yuo, mé né gi lè mvù hên nyagá den, nuaá mé né faá tueé nê nɔ gɔ dɔón, samésé né bú.»

⁸ Né mè Jân, mè lé bò njií hên mé njolo ñene gií naâ kóó, mè lé bó mé tie ñgweé gií naâ kóó ndo. Mè yeé ñene gií aá, mè ñgweé gií aá, mè jògò die nde doó ka cili Càn mé né mè feh doó, ye te mè keí bú.

⁹ À deên ndo, ye mè a: Té môn bó! Mè né lom nùà seê Càn faá bí bò mbeí yeè sòn-Càn no. Mè né faá bòó mé né ñgòr lè mvù hên tég sie doón. Dùà lòm Càn!»

¹⁰ À den cuù, ye mè a: Bò ñgòr mé lé naá gií sònò Càn yuo, mé né gi te mvù hên nyagá den doón, té bó dé yeè mé huún kwá lòm. Mè tueé wò, baá gi hên.

¹¹ Nùà veên a, bó ndé cú mé veên toò. Nùà dulí a, dùli ndé cú toò ménâ ndo. Nùà húóm-temê a, húóm ndé sèr mé njéh toò. Nuaá mé né kóbè sâ a, ñagá ndé sèr cú toò ménâ ndo.»

¹² Jue mè Yeésò, mè baá ndeê! Mè wa ndeè né mé sàgà nùà kàn beè, mè nùà kân gwòm nde né faá seé seèn tueé nê no.

¹³ Feh né mè, tíí né mè ndo; Bei wôn né mè, Cèrè-mbán né mè ndo; mè lé duóóm naâ kóó, mè ceré cu nde né kóó.»

¹⁴ Samésé né bòó mé né cògò bòn yaga nyegé, te bó ké lo yila kela lè hine, bó kwa ceér, bó yieé tàb tou yon.

¹⁵ Ké jomo bân sue le nde né bò dudulí bò, bò táhunó bò, bò yon tóbó gò yàgà bò, bò wúlá-feh bò, bò dùà ñgulámúr bò, mé dà m bò nyeên bò mene doón.

22:11 22:11 Dan. 12:10   **22:12 22:12** Es. 40:10; 62:11; Ps. 28:4; Jér. 17:10   **22:13 22:13** Vuú 1:8, 17; 2:8; Es. 44:6; 48:12   **22:14 22:14** Gen. 2:9; 3:22

16 Né mè Yeésò tema njií né bí cìlì mò kɔ́, mè ye bú a, ndé gí bòn bòn nùàr mò dɔ́ɔ́n ménâ tueé kwaá. Jéjég *ndùté ndùtù mgbè David né mè. Cò toò cieê né mè ndɔ.»

17 Cúcuí Njagá bô Fù ye: Ndê!» Nuaá mé né felá, bú a, júée: Ndê!» ndɔ! Nuaá né mé nyúá nòmò, bú a, ndê! Nuaá mé gwaán né nòmò yòn ñueê, bú a, ndê, à weh dé lòu.

Bèh Ceré

18 Né mè Jân. Bò ñgòr mé lé naá giì sònò Càn yuo, mé né gi te mvù hên nyagá den dɔ́ɔ́n, bí bòó mé né bó ñgweé, mè tétég tie hên sio né bí, ye bí a, nuaá mé sagá yií njeré déi teèn, dà m bòn ñhè ndùàn mé bó tueé kwaá né te mvù hên dɔ́ɔ́n, Càn nde gi né bú yòòr bomó su.

19 Nuaá mé né seér njolo déi keh sòm dɔ́ɔ́n, Càn nde né bú te gà tàb toú yòn ménâ sòm, à mé bèh denè te ló joloò sam nde cuú ndɔ. Kùr tàb toú mé ló joloò sâ né gi te mvù hên nyagá den.

20 Nùà jéjég felè ñhè dɔ́ɔ́n né bèsonè tueé, ye: Né bòn, mè baá ndeê!» Mòn Fehtoò beèh Yeésò, ndê!

21 Húóm-temé Fehtoò beèh Yeésò a, ká siè gí bòn nùàr beè dɔ́ɔ́n.

Mvù Ngòṅ Feê
Mambilla NT (Cameroon-Le Nouveau Testament en
mambila)

copyright © 2001 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Cameroon Mambila

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2025-05-13

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 13 May 2025 from source
files dated 13 May 2025

f0e8e7ba-c2cf-57f7-9a60-8ff0e792e158